

บทที่ 2

การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการของวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต มีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาสภาพการบริหารจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการของวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบและคู่มือการบริหารจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการของวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต ดำเนินการตามรูปแบบและคู่มือการบริหารจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการของวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต และประเมินผลการใช้รูปแบบและคู่มือการบริหารจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการของวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต ผู้วิจัย ได้ศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- การจัดการอาชีวศึกษา
- กรอบมาตรฐานหลักสูตรการอาชีวศึกษา
- การฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ
- ความร่วมมือกับสถานประกอบการ
- บริบทของวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต
- บริบทของจังหวัดภูเก็ตที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา
- กรอบคุณวุฒิแห่งชาติกับการอาชีวศึกษา
- หลักการและแนวคิดของทฤษฎีระบบ
- Systems Approach and Benchmarking for Education Results (SABER)
- แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบและการจัดทำคู่มือ
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 การจัดการอาชีวศึกษา

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 6 ได้กล่าวถึงเป้าหมาย การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพว่า ต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพ ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนใน

ด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และ ระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้

2.1.1 รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ

รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามมาตรา 8 ของพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 นั้น สถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือ สถาบัน สามารถจัดได้ 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาระบบทวิภาคี

2.1.1.1 การศึกษาในระบบ

เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือ สถาบันเป็นหลัก โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและการประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

2.1.1.2 การศึกษานอกระบบ

เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพ ที่มีความยืดหยุ่น ในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผล ที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับ สภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

2.1.1.3 การศึกษาระบบทวิภาคี

เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพ ที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่ง ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ

ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน สามารถจัดการศึกษาในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน โดยสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้น ต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ

2.1.2 การจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ

มาตรา 10 กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายของการอาชีวศึกษานั้น จะต้องคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

1) การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติโดยมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง ไปสู่สถานศึกษาและสถาบัน

- 2) จัดการศึกษาในด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนวัยเรียน และวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจอย่างทั่วถึง และต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรี
- 3) การมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม และสถานประกอบการ ในการกำหนดนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา
- 4) การศึกษาที่มีความยืดหยุ่น หลากหลายและมีระบบเทียบโอนผลการเรียนและระบบเทียบประสบการณ์การทำงานของบุคคล เพื่อเข้ารับการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
- 5) การมีระบบจูงใจให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ
- 6) การระดมทรัพยากรทั้งจากภาครัฐและเอกชน ในการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงการประสานประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
- 7) การมีระบบการพัฒนาครูและคณาจารย์ของการอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

2.1.3 นิยามศัพท์การจัดการอาชีวศึกษา

สมรรถนะ (Competency)	หมายถึง ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะปฏิบัติ และทักษะด้านความคิดในการปฏิบัติงานให้มี ประสิทธิภาพตามมาตรฐานที่ต้องการของอาชีพ ซึ่งนิยมเขียนใน รูปแบบของผลสัมฤทธิ์
มาตรฐานสมรรถนะ (Competency Standard) หรือ มาตรฐานอาชีพ (Occupational Standard)	หมายถึง ข้อกำหนดหรือเกณฑ์ของการปฏิบัติงานที่คาดหวังว่า บุคลากรจะบรรลุสำหรับอาชีพหนึ่ง ซึ่งมักจะระบุทั้งที่เป็นการ ปฏิบัติและเป็นผลลัพธ์ของการปฏิบัติ
คุณวุฒิวิชาชีพ (Vocational Qualification : VQ)	หมายถึง การรับรองระดับความรู้ความสามารถ หรือระดับ สมรรถนะในการปฏิบัติงาน ให้แก่ผู้ที่ผ่านการประเมินตาม ข้อกำหนดของมาตรฐานอาชีพ (Occupational Standard)
คุณวุฒิการศึกษา วิชาชีพ (General Vocational Qualification : GVQ)	หมายถึง การรับรองระดับความรู้ความสามารถและเจตคติ ที่เกิด จากการศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งผู้ที่ได้รับคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพ จะต้อง สำเร็จการศึกษาวิชาชีพตามหลักเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด
กรอบมาตรฐานหลักสูตร (Curriculum Standard)	หมายถึง ข้อกำหนดแกนกลางที่ระบุถึงองค์ประกอบของหลักสูตร ตั้งแต่ปรัชญา โครงสร้าง การบริหารจัดการ การแก้ไขและการ อนุมัติหลักสูตร ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อรักษา

	<p>มาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ และเป็น ส่วนหนึ่งของเกณฑ์การ รับรองวิทยฐานะ และมาตรฐานการศึกษา ซึ่งจะทำให้การ บริหารงานด้านวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ</p>
<p>กรอบคุณวุฒิการศึกษา วิชาชีพ (Vocational Education Qualification Framework)</p>	<p>หมายถึง ข้อกำหนดการจัดและแบ่งระดับคุณวุฒิผู้จบการศึกษา อาชีวศึกษา ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิการศึกษาขั้น พื้นฐาน ชั้นอุดมศึกษาและคุณวุฒิวิชาชีพ</p>
<p>มาตรฐานการศึกษา วิชาชีพ (Vocational Education Qualification Standard) ระดับ สาขาวิชา</p>	<p>หมายถึง ข้อกำหนดแกนกลาง ที่ใช้เป็นมาตรฐานในการปรับปรุง หรือพัฒนาหลักสูตรสาขาวิชาของแต่ละระดับการศึกษา ที่ระบุถึง สมรรถนะทั่วไป สมรรถนะหลัก สมรรถนะวิชาชีพ คุณลักษณะที่พึง ประสงค์ และโครงสร้าง หลักสูตรสาขาวิชา</p>
<p>การเรียนรู้แบบเปิด (Open Learning)</p>	<p>หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีทางเลือกเกี่ยวกับ วิธีการ เรียนรู้จากสื่อที่หลากหลาย เช่น สิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุทัศน์ แถบ บันทึกเสียง สื่อ On-line ฯลฯ สถานที่เรียน เช่น บ้าน สถานที่ ทำงาน สถานศึกษา ฯลฯ และ เวลาเรียน ผู้เรียนจะต้องวางแผน และบริหารเวลาในการเรียนตามความพร้อมและความสามารถของ ตน เข้าเรียนเมื่อมีความพร้อม (open entry) และจบเมื่อมี สมรรถนะครบ ตามมาตรฐาน (open exit)</p>
<p>การเรียนรู้แบบยืดหยุ่น (Flexible Learning)</p>	<p>หมายถึง การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย ได้แก่ การ เชื่อมโยงการเรียนรู้แบบเปิด กับแบบปกติ ใช้ปรัชญาผู้เรียนเป็น สำคัญ ยอมรับการเรียนรู้แบบต่าง ๆ ความเสมอภาคด้านหลักสูตร และวิธีสอน ความต้องการของผู้เรียน การใช้ทรัพยากรและสื่อการ เรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อสนับสนุนนิสัยการเรียนรู้ตลอดชีวิต</p>
<p>ฝึกงาน (Workplace Training)</p>	<p>หมายถึง การฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือ แหล่ง วิทยาการตามสาขาวิชาที่เรียน เพื่อให้ได้ประสบการณ์การทำงาน รวมทั้งความเป็นอยู่ตามสาขาวิชาที่เรียน</p>
<p>ฝึกอาชีพ (On The Job Training)</p>	<p>หมายถึง การฝึกปฏิบัติงานอาชีพในสถานประกอบการ หรือแหล่ง วิทยาการ โดยสถานประกอบการนั้น เป็นผู้จัดการฝึกอบรมให้เพื่อ พัฒนาคนทำงานของตนเอง หมายถึง สมรรถนะที่เป็นพื้นฐานใน การดำรงชีวิตอยู่อย่าง ปกติสุขและมีคุณค่าในสังคม</p>

สมรรถนะทั่วไป (Key Competence)	หมายถึง สมรรถนะที่เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตอยู่อย่างปกติสุข และมีคุณค่าในสังคม
สมรรถนะหลัก (Core Competence)	หมายถึง สมรรถนะที่เป็นพื้นฐานสัมพันธ์กับวิชาชีพ ที่เป็นแกนสำคัญในการพัฒนาความรู้ ทักษะและพัฒนางาน ตลอดชีวิต ได้แก่ ทักษะในการสื่อสาร การคิดคำนวณ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การปรับปรุงการเรียนรู้และการปฏิบัติงานของตนเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการแก้ปัญหา
สมรรถนะวิชาชีพ (Occupational competence)	หมายถึง สมรรถนะที่ผู้เรียนนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ โดยประยุกต์ความรู้ ทักษะและกิจนิสัยมาสร้างผลงาน
มาตรฐานวิชาชีพ (Vocational Standard)	หมายถึง ข้อกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคคลด้านวิชาชีพ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการกำกับ ดูแล ตรวจสอบ ประเมินผลและประกันคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ซึ่งกำหนดมาจากมาตรฐานอาชีพ โดยการดำเนินการร่วมกันของบุคลากรทางการศึกษาและบุคลากรจากองค์กรทางวิชาชีพ
มาตรฐาน การอาชีวศึกษา (Vocational Education Standard)	หมายถึง ข้อกำหนดในการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา เพื่อเป็นเกณฑ์ในการกำกับ ดูแล ตรวจสอบ ประเมินผล และประกันคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา โดยใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษา อันเป็นกลไกสำคัญในการประกันคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามที่ต้องการ
การประกันคุณภาพ การอาชีวศึกษา (Vocational Education Quality Assurance)	หมายถึง การสร้างความมั่นใจว่าคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาคือได้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ตลาดแรงงาน และสังคม โดยมีองค์ประกอบในการดำเนินงาน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ

สรุป การจัดการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

2.2 กรอบมาตรฐานหลักสูตรการอาชีวศึกษา

2.2.1 กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กำหนดให้มีสมรรถนะที่ได้จากมาตรฐานอาชีพ หรือมาตรฐานสมรรถนะในสาขาอาชีพระดับฝีมือ ตรงตามความต้องการของสาขาอาชีพ สถานประกอบการและชุมชน มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา วางแผน ดำเนินการตรวจสอบ และบูรณาการความรู้ อย่างเป็นระบบในระดับผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม และกิจนิสัย ที่เหมาะสมในการทำงาน โดยกำหนดสมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

1) ระดับปวช.1 มีความรู้ความเข้าใจในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ สามารถปฏิบัติงานในขอบเขตของงานที่กำหนด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำและคาดการณ์ได้ โดยใช้ทักษะพื้นฐานและหรือทักษะเฉพาะ รวมถึงทักษะที่สัมพันธ์กับ การปฏิบัติงานและการมีส่วนร่วมในคณะทำงาน

2) ระดับ ปวช. 2 มีความรู้ความเข้าใจในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ สามารถปฏิบัติงานในขอบเขตของงานที่กำหนด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำและมี ความพร้อมในการปฏิบัติงานในขอบเขตงานหลากหลายและบริบทต่าง ๆ รวมทั้ง สามารถรับผิดชอบงานด้วยตนเองและหรือการมีส่วนร่วมในคณะทำงาน

3) ระดับปวช. 3 มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการและวิธีดำเนินการ สามารถปฏิบัติงานโดยใช้ทักษะในขอบเขตสำคัญและบริบทต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน ซึ่ง ส่วนใหญ่เป็นงานประจำ สามารถประยุกต์ทักษะและความรู้ไปสู่บริบทใหม่ ๆ สามารถให้คำแนะนำและแก้ปัญหาเฉพาะด้าน อาจต้องรับผิดชอบต่อผู้อื่น รวมทั้งมีส่วนร่วมและหรือมีการประสานงานกลุ่มหรือหมู่คณะ

2.2.1.1 ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาการอาชีวศึกษา และมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐาน สมรรถนะของสาขาวิชานั้น ๆ ในการจัดการศึกษาทั้งในระบบและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผลิตผู้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในระดับฝีมือ มีสมรรถนะที่สามารถ ปฏิบัติงานอาชีพได้จริง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม และ กิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของเศรษฐกิจและสังคม สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข และพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทาง วิชาการและวิชาชีพ

2.2.1.2 ระบบการจัดการศึกษา เป็นการจัดการศึกษาแบบเปิดหรือยืดหยุ่น สามารถเทียบโอนหน่วยสมรรถนะเข้าสู่ระบบหน่วยกิต ตามโครงสร้างหลักสูตร โดยใช้ระบบทวิภาค กำหนดให้ 1 ปี การศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษา และ 1 ภาค การศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 18 สัปดาห์ สำหรับการศึกษภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตโดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับการศึกษา ภาคปกติ

สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระบบอื่น ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบ การศึกษานั้น รวมทั้ง รายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาคไว้ใน หลักสูตรให้ชัดเจนด้วย

2.2.1.3 การคิดหน่วยกิต

- 1) รายวิชาทฤษฎีที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปราย ไม่น้อยกว่า 18 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
- 2) รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการทดลอง หรือฝึกปฏิบัติใน ห้องปฏิบัติการ ไม่น้อยกว่า 36 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
- 3) รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติในโรงฝึกงานหรือภาคสนาม ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
- 4) การฝึกงาน ฝึกอาชีพในสถานประกอบการหรือแหล่งวิทยาการ ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
- 5) การทำโครงการตามที่ได้รับมอบหมาย ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต

2.2.1.4 จำนวนหน่วยกิตรวม มีจำนวนหน่วยกิตรวม ระหว่าง 100-120 หน่วยกิต

2.2.1.5 โครงสร้างหลักสูตร

1) หมวดวิชาพื้นฐานประยุกต์ ประกอบด้วยสมรรถนะทั่วไปเพื่อเป็นพื้นฐาน ในการดำรงชีวิต และสมรรถนะหลักเพื่อเป็นพื้นฐานที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ ใน ด้านการสื่อสาร การใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ การปรับปรุงการเรียนรู้และการ ปฏิบัติงานของตนเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหาพื้นฐาน การวิจัย เบื้องต้น การประยุกต์ใช้ตัวเลขและการจัดการธุรกิจเบื้องต้น โดย มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ มีความรู้ความเข้าใจในตนเอง ผู้อื่นและสังคม ตระหนักในคุณค่าของ ศิลปวัฒนธรรม สามารถบูรณาการความรู้ได้อย่างเป็นระบบและนำไปใช้ในชีวิตและการประกอบ อาชีพ ได้อย่างมีความสุข รวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต สถานศึกษาอาจจัดวิชาพื้นฐานประยุกต์ใน ลักษณะจำแนกเป็น รายวิชา หรือลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุม สาระ ของกลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชา วิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มวิชาบริหาร และจัดการวิชาชีพ และกลุ่ม วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ในสัดส่วนที่เหมาะสมเพื่อให้ บรรลุจุดประสงค์ของหมวดวิชาพื้นฐาน ประยุกต์

2) หมวดวิชาชีพ ประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพเพื่อมุ่งเน้นพัฒนา ผู้เรียน ให้สามารถคิด วิเคราะห์ วางแผน จัดการและประเมินผล โดยบูรณาการสู่การ ปฏิบัติจริง รวมทั้ง ประยุกต์สู่อาชีพ รวมไม่น้อยกว่า 64 หน่วยกิต ดังนี้

- (1) วิชาชีพสาขาวิชา ประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพแกนที่เป็น

สมรรถนะร่วมของทุกสาขางานในสาขาวิชานั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 21 หน่วยกิต

(2) วิชาชีพสาขางาน ประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพที่เป็น สมรรถนะเฉพาะของสาขานั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 35 หน่วยกิต

(3) ฝึกงาน ประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพที่เกิดจากการฝึก ทักษะเพิ่มพูนประสบการณ์งานอาชีพในสถานประกอบการ แหล่งวิทยาการต่างๆ จำนวน 4 หน่วยกิต

(4) โครงการ ประกอบด้วยสมรรถนะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหา การปรับปรุงการเรียนรู้และการปฏิบัติงานของตนเอง โดยใช้ลักษณะ ของการวิจัยเบื้องต้น เพื่อบุคลากรสู่การปฏิบัติจริงและประยุกต์สู่อาชีพในสาขา วิชาชีพนั้น ๆ จำนวน 4 หน่วยกิต

3) หมวดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วยสมรรถนะซึ่งสนับสนุนวิชาชีพและหรือการศึกษาต่อ สามารถเลือกเรียนจากหลักสูตรประเภทวิชาใด ๆ รวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

4) กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นส่วนที่ส่งเสริมพัฒนาทักษะวิชาการ ทักษะประสบการณ์และทักษะชีวิต ผู้เรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อย สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมงทุกภาคเรียน ยกเว้นภาคเรียนที่มีการฝึกงาน กิจกรรมเสริมหลักสูตรนี้ไม่นับเป็นหน่วยกิต

สถานศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชาในหมวดวิชา พื้นฐานประยุกต์ หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรีให้กับผู้เรียนที่มีความรู้ ความสามารถที่สามารถวัดมาตรฐานได้ ทั้งนี้ ผู้เรียนต้องศึกษาให้ครบตามจำนวน หน่วยกิตที่กำหนดไว้ในกรอบมาตรฐานหลักสูตร และเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนว ปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียน และการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่ หน่วยกิตในหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.2.1.6 เงื่อนไขการจัดการเรียนรู้

สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนตามความถนัด ความสนใจ และศักยภาพของผู้เรียน เพื่อให้สามารถผลิตผู้เรียนในลักษณะที่ 1 เป็นผู้ปฏิบัติการ ที่มีความชำนาญ ลักษณะที่ 2 เป็นผู้ปฏิบัติการที่มีความชำนาญ สามารถแก้ปัญหาได้ และหรือลักษณะที่ 3 เป็นผู้ปฏิบัติการที่มีความชำนาญ สามารถแก้ปัญหา และประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ โดยใช้กระบวนการวิจัยอย่างง่าย ทั้งนี้ ผู้สำเร็จการศึกษา ต้องมีสมรรถนะตรงตามมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนด

1) สถานศึกษาต้องจัดเตรียมความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ และบุคลากรทางการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนแต่ละลักษณะของการผลิตผู้เรียน

2) การจัดอัตราส่วนของเวลาการเรียนรู้ภาคทฤษฎีต่อภาคปฏิบัติ ในหมวดวิชาชีพ ประมาณ 20 ต่อ 80

3) สถานศึกษาสามารถพัฒนาวิชาชีพสาขางานได้ตามความต้องการของท้องถิ่น

4) สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนได้ทั้งแบบในระบบ นอกกระบบ และทวิภาคี โดยวิธีการจัดแบบปกติ สะสมหน่วยกิต เทียบโอนผลการเรียน และเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ โดยกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ ทั้งด้านสมรรถนะทั่วไป สมรรถนะหลัก สมรรถนะวิชาชีพ เจตคติ และกิจนิสัยที่พึงประสงค์ ให้ตรงตามศักยภาพของผู้เรียน และระดับของคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพของแต่ละประเภทวิชา

5) สถานศึกษาควรจัดให้มีการเรียนการสอนแบบบูรณาการในแต่ละภาคเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะหลักในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหา การปรับปรุงการเรียนรู้ และการปฏิบัติงานของตนเอง และสมรรถนะวิชาชีพเพื่อบูรณาการสู่การปฏิบัติจริง และประยุกต์สู่อาชีพ โดยจัดทำเป็นโครงการ หรืองาน หรือชิ้นงานที่เกี่ยวกับการผลิตหรือบริการ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 โครงการ หรืองาน หรือชิ้นงาน

6) สถานศึกษาต้องจัดให้มีการฝึกงานในสถานประกอบการ หรือแหล่งวิทยาการที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียน นอกจากนี้ สถานศึกษาอาจนำรายวิชาในหมวดวิชาชีพไปจัดการเรียนการสอน จัดการฝึกในสถานประกอบการ หรือแหล่งวิทยาการได้ โดยอยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา และสถานประกอบการ

7) สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนจัดทำโครงการที่สอดคล้องกับสาขาวิชา ที่เรียนนำสู่การปฏิบัติในอาชีพได้อย่างเป็นรูปธรรมตามโครงสร้างหลักสูตร โดย ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบตามลักษณะการวิจัยเบื้องต้น

8) สถานศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบของตนเอง การนันทนาการและการส่งเสริมการทำงาน โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อชุมชน ทำนุบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามทุกภาคเรียน

9) สถานศึกษาต้องจัดให้มีการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ในแต่ละสาขาวิชา เพื่อเป็นการประกันคุณภาพผู้เรียน

2.2.1.7 คุณสมบัติผู้เรียน เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า

2.2.1.8 คุณสมบัติผู้สอน เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีคุณสมบัติตรงตามมาตรฐานวิชาชีพครูที่กำหนด และหรือเป็นผู้มีสมรรถนะในวิชาชีพนั้น ๆ

2.2.1.9 ชื่อคุณวุฒิการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (เรียกโดยย่อว่า ปวช.)

2.2.1.10 การลงทะเบียน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 22 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเต็มเวลา และให้ลงทะเบียนเรียนได้ ไม่เกิน 12 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติสำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา สำหรับการลงทะเบียนเรียนในภาคฤดูร้อน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 12 หน่วยกิต

หากสถานศึกษาใดมีเหตุผลและความจำเป็น การลงทะเบียนเรียนที่แตกต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้ แต่ต้องไม่กระทบต่อมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถรับเทียบโอนผลการเรียน และหรือเทียบโอนความรู้ ประสบการณ์ เข้าสู่หน่วยกิตให้กับผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อาชีพ ทั้งนี้ ต้องลงทะเบียนให้ครบตามจำนวนหน่วยกิต และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

2.2.1.11 เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา การวัดผลการศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผล การศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2.2.1.12 การสำเร็จการศึกษา ให้มีสมรรถนะตรงตามที่กำหนด ได้จำนวน หน่วยกิต สละสมครบถ้วนตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และได้คะแนนเฉลี่ย สละสมไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนน

2.2.1.13 การประกันคุณภาพหลักสูตรให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบประกันคุณภาพ ไว้ให้ชัดเจน ซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วย 4 ประเด็น คือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้จากมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐาน สมรรถนะที่เกี่ยวข้อง การบริหารหลักสูตร ทรัพยากรประกอบการเรียน ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคมและชุมชน

2.2.1.14 การกำหนดหลักสูตรและอนุมัติ การอนุมัติกรอบมาตรฐานหลักสูตร ให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ

2.2.1.15 การกำหนดและเปลี่ยนแปลงกรอบมาตรฐานหลักสูตร ให้เป็น หน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.2.1.16 การอนุมัติหลักสูตร ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.2.1.17 การพัฒนาหลักสูตร ให้สถานศึกษามีหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตร ประเมินหลักสูตร และปรับปรุงมาตรฐานวิชาชีพ สาขาวิชา และคุณภาพการศึกษาเป็นระยะๆ อย่างน้อยทุก 5 ปี

ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความ จำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.2.2 กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

กำหนดให้มีสมรรถนะที่ได้จากมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะในสาขาอาชีพ ระดับเทคนิค ตรงตามความต้องการของสาขาอาชีพ สถานประกอบการ และชุมชน มี ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา วางแผน จัดการ ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ สอนงาน และบูรณาการ ความรู้อย่างเป็นระบบ ในระดับผู้ควบคุมงาน รวมทั้งเป็นผู้ที่มี คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ วิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน โดยกำหนดสมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้เป็น 2 ระดับ ดังนี้

1) ระดับ ปวส. 1 สามารถปฏิบัติงานโดยใช้ความรู้ในวิชาการที่สัมพันธ์ กับวิชาชีพในขอบเขตทั่วไปของงานหลากหลาย บางงานที่มีความซับซ้อนและไม่เป็นงานประจำ สามารถประยุกต์ทักษะและความรู้ในการจัดการ การแก้ปัญหาและแนะนำผู้อื่น รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และหมู่คณะ

2) ระดับ ปวส. 2 สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพตามแนวทางของตนเองในการวางแผนและจัดการทรัพยากรได้เหมาะสม มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิธีการริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และหมู่คณะ เป็นอิสระในการปฏิบัติงานที่ซับซ้อน หรือจัดการงานผู้อื่น มีส่วนร่วมที่เกี่ยวกับการวางแผน การประสานงานและการประเมินผล

2.2.2.1 ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มุ่งให้มีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาการอาชีวศึกษา และมาตรฐานวิชาชีพ หรือมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้น ๆ ในการจัดการศึกษาทั้งในระบบ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผลิตผู้มีความรู้และทักษะในระดับเทคนิค สามารถปฏิบัติงานที่ใช้เทคนิค ควบคุมการทำงาน มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชน และสถานประกอบการ สามารถประกอบอาชีพอิสระ และพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ

2.2.2.2 ระบบการจัดการศึกษา เป็นการจัดการศึกษาแบบเปิด หรือยืดหยุ่น สามารถเทียบโอนหน่วยสมรรถนะ เข้าสู่ระบบหน่วยกิต ตามโครงสร้างหลักสูตร โดยใช้ระบบทวิภาค กำหนดให้ 1 ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษา และ 1 ภาคการศึกษากฎมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 18 สัปดาห์ สำหรับการศึกษากฎฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลา และจำนวนหน่วยกิต โดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้ กับการศึกษาภาคปกติ

สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระบบอื่น ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้น รวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิต กับระบบทวิภาคไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจนด้วย

2.2.2.3 การคิดหน่วยกิต

- 1) รายวิชาทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปราย ไม่น้อยกว่า 18 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
- 2) รายวิชาปฏิบัติ ที่ใช้เวลาในการทดลองหรือฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ ไม่น้อยกว่า 36 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
- 3) รายวิชาปฏิบัติ ที่ใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติในโรงฝึกงานหรือภาคสนาม ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
- 4) การฝึกงาน/ฝึกอาชีพในสถานประกอบการหรือแหล่งวิทยาการ ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต

5) การทำโครงการตามที่ได้รับมอบหมาย ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต

2.2.2.4 จำนวนหน่วยกิตรวม มีจำนวนหน่วยกิตรวม ระหว่าง 80-100 หน่วยกิต

2.2.2.5 โครงสร้างหลักสูตร

1) หมวดวิชาพื้นฐานประยุกต์ ประกอบด้วยสมรรถนะทั่วไปเพื่อเป็น พื้นฐานการดำรงชีวิตและสมรรถนะหลักเพื่อเป็นพื้นฐานที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ ใน ด้านการสื่อสาร การ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การปรับปรุงการเรียนรู้และการ ปฏิบัติงานของตนเอง การทำงานร่วมกับ ผู้อื่น การแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การวิจัย การประยุกต์ใช้ตัวเลขและการ จัดการธุรกิจ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในตนเอง ผู้อื่นและสังคม ตระหนักในคุณค่า ของ ศิลปวัฒนธรรม สามารถบูรณาการความรู้ได้อย่างเป็นระบบ และนำไปใช้ใน ชีวิต และการ ประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รวมไม่น้อยกว่า 20 หน่วยกิต

สถานศึกษาอาจจัดวิชาพื้นฐานประยุกต์ในลักษณะจำแนกเป็น รายวิชาหรือลักษณะบูรณา การใดๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชา ภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชา มนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาบริหารและจัดการวิชาชีพ และกลุ่มวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ในสัดส่วนที่ เหมาะสมเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของหมวดวิชาพื้นฐานประยุกต์

2) หมวดวิชาชีพ ประกอบด้วย สมรรถนะวิชาชีพเพื่อมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียน ให้สามารถคิด วิเคราะห์ วางแผน จัดการ ประเมินผล ควบคุมและสอนงาน โดยบูรณาการสู่การปฏิบัติ จริง รวมทั้งประยุกต์สู่อาชีพ รวมไม่น้อยกว่า 54 หน่วยกิต

(1) วิชาชีพสาขาวิชา ประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพแกน ที่เป็น สมรรถนะร่วมของทุกสาขางาน ในสาขาวิชานั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต

(2) วิชาชีพสาขางาน ประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพที่เป็นสมรรถนะ เฉพาะของสาขางานนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 28 หน่วยกิต

(3) ฝึกงาน ประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพที่เกิดจากการฝึกทักษะ เพิ่มพูนประสบการณ์งานอาชีพในสถานประกอบการ แหล่งวิทยาการต่างๆ ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต

(4) โครงการ ประกอบด้วยสมรรถนะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การ แก้ปัญหา การปรับปรุงการเรียนรู้ และการปฏิบัติงานของตนเอง โดยใช้ลักษณะของการวิจัย เพื่อ บูรณาการสู่การปฏิบัติจริง และประยุกต์สู่อาชีพในสาขาวิชานั้น ๆ จำนวน 4 หน่วยกิต

3) หมวดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วยสมรรถนะซึ่งสนับสนุนวิชาชีพและ หรือ การศึกษาต่อ สามารถเลือกเรียนจากหลักสูตรประเภทวิชาใด ๆ รวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

4) กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นส่วนที่ส่งเสริมพัฒนาทักษะวิชาการ ทักษะ

ประสบการณ์ และทักษะชีวิต ผู้เรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อย สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมงทุกภาคเรียน ยกเว้นภาคเรียนที่มีการฝึกงาน กิจกรรมเสริมหลักสูตรนี้ ไม่นับเป็นหน่วยกิต

สถานศึกษาอาจยกเว้น หรือเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชา ในหมวดวิชาพื้นฐานประยุกต์ หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรีให้กับผู้เรียนที่มีความรู้ ความสามารถที่สามารถวัดมาตรฐานได้ ทั้งนี้ ผู้เรียนต้องศึกษาให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในกรอบมาตรฐานหลักสูตร และเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียน และการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิต ในหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.2.2.6 เงื่อนไขการจัดการเรียนรู้

1) สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนตามความถนัด ความสนใจ และศักยภาพของผู้เรียน เพื่อให้สามารถผลิตผู้เรียนในลักษณะที่ 1 เป็นผู้ปฏิบัติการที่มีความชำนาญ ลักษณะที่ 2 เป็นผู้ปฏิบัติการที่มีความชำนาญสามารถแก้ปัญหาได้ และหรือลักษณะที่ 3 เป็นผู้ปฏิบัติการที่มีความชำนาญสามารถแก้ปัญหา และประดิษฐ์ คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ โดยใช้กระบวนการวิจัย ทั้งนี้ ผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีสมรรถนะตรง ตามมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนด

2) สถานศึกษาต้องจัดเตรียมความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ และบุคลากรทางการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนแต่ละลักษณะของการผลิตผู้เรียน

3) การจัดอัตราส่วนของเวลาการเรียนรู้ ภาคทฤษฎีต่อภาคปฏิบัติใน หมวดวิชาชีพ ประมาณ 40 ต่อ 60

4) สถานศึกษา สามารถพัฒนาวิชาชีพสาขางาน ได้ตามความต้องการ ของท้องถิ่น

5) สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนได้ทั้งแบบในระบบ นอกกระบบ และทวิภาคี โดยวิธีการจัดแบบปกติ สะสมหน่วยกิต เทียบโอนผลการเรียน และเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ โดยกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ ทั้งด้านสมรรถนะทั่วไป สมรรถนะหลัก สมรรถนะวิชาชีพ เจตคติ และกิจนิสัยที่พึงประสงค์ ให้ตรงตามศักยภาพของผู้เรียน และระดับของคุณวุฒิการศึกษา วิชาชีพของแต่ละประเภทวิชา

6) สถานศึกษาควรจัดให้มีการเรียนการสอนแบบบูรณาการในแต่ละภาคเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะหลัก ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหา การปรับปรุงการเรียนรู้และการปฏิบัติงานของตนเอง และสมรรถนะวิชาชีพ เพื่อบูรณาการสู่การปฏิบัติจริงและประยุกต์สู่อาชีพ โดยจัดทำเป็นโครงการ หรืองาน หรือชิ้นงานที่เกี่ยวกับการผลิต หรือบริการ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 โครงการ หรืองาน หรือชิ้นงาน

7) สถานศึกษาต้องจัดให้มีการฝึกงานในสถานประกอบการหรือแหล่ง วิทยาการที่

สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียน นอกจากนี้ สถานศึกษาอาจนำรายวิชาในหมวดวิชาชีพไปจัดการเรียน การสอน จัดการฝึกในสถานประกอบการ หรือแหล่งวิทยาการได้ โดยอยู่ในดุลยพินิจของ สถานศึกษาและสถานประกอบการ

8) สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนจัดทำโครงการที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียน นำสู่การปฏิบัติในอาชีพได้อย่างเป็นรูปธรรมตามโครงสร้างหลักสูตร โดยปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ตามลักษณะการวิจัย

9) สถานศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบของตนเอง การนันทนาการและการส่งเสริมการทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่มใน การทำประโยชน์ต่อชุมชน ทำนุบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามทุกภาคเรียน

10) สถานศึกษาต้องจัดให้มีการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ในแต่ละสาขาวิชา เพื่อ เป็นการประกันคุณภาพผู้เรียน

2.2.2.7 คุณสมบัติผู้เรียน เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือ มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า

2.2.2.8 คุณสมบัติผู้สอน เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีคุณสมบัติ ตรงตาม มาตรฐานวิชาชีพครูที่กำหนด และหรือเป็นผู้มีสมรรถนะในวิชาชีพนั้น ๆ

2.2.2.9 ชื่อคุณวุฒิการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (เรียกโดยย่อว่า ปวส.)

2.2.2.10 การลงทะเบียน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 22 หน่วยกิต ในแต่ละภาค การศึกษาปกติสำหรับการลงทะเบียนเต็มเวลา และให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 12 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา สำหรับการลงทะเบียนเรียนในภาค ฤดูร้อนให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 12 หน่วยกิต

2.2.2.11 หากสถานศึกษาใดมีเหตุผลและความจำเป็น การลงทะเบียนเรียนที่แตกต่างไป จากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้ แต่ต้องไม่กระทบต่อมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ ให้ขึ้นอยู่กับ ดุลยพินิจของสถานศึกษา

2.2.2.12 สถานศึกษาสามารถรับเทียบโอนผลการเรียน และหรือเทียบโอนความรู้ และ ประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิต ให้กับผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อาชีพ ทั้งนี้ ต้อง ลงทะเบียนให้ครบตามจำนวนหน่วยกิต และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

2.2.2.13 เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา

1) การวัดผลการศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผล การศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

2) การสำเร็จการศึกษา ให้มีสมรรถนะตรงตามที่กำหนด ได้จำนวนหน่วยกิตสะสม

ครบถ้วนตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และได้คะแนนเฉลี่ย สะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนน

2.2.2.14 การประกันคุณภาพหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบประกันคุณภาพ ไว้ให้ชัดเจน ซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วย 4 ประเด็น คือ

1) ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้จากมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะ ที่เกี่ยวข้อง

2) การบริหารหลักสูตร

3) ทรัพยากรประกอบการเรียน

4) ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และชุมชน

2.2.2.15 การกำหนดหลักสูตรและอนุมัติ

1) การอนุมัติกรอบมาตรฐานหลักสูตร ให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ

2) การกำหนดและเปลี่ยนแปลงกรอบมาตรฐานหลักสูตร ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3) การอนุมัติหลักสูตร ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.2.2.16 การพัฒนาหลักสูตร ให้สถานศึกษามีหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตร ประเมินหลักสูตร และปรับปรุงมาตรฐานวิชาชีพสาขาวิชา และคุณภาพการศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยทุก 5 ปี

2.2.2.17 ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัตินอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สรุป กรอบมาตรฐานหลักสูตรการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ระบบการจัดการศึกษา การคิดหน่วยกิต โครงสร้างของหลักสูตร เงื่อนไขในการจัดการเรียนรู้ คุณสมบัติของผู้เรียน คุณสมบัติของผู้สอน วุฒิการศึกษา การลงทะเบียน การวัดผล การประกันคุณภาพของหลักสูตร ตลอดจนการพัฒนาหลักสูตร

2.3 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับลักษณะการทำงานจากสถานประกอบการ ซึ่งจะได้ประสบการณ์ตรง มีทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น และเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในสถานประกอบการ เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนเข้าสู่งานอาชีพ

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดผลดีด้านอื่น ๆ ตามมาด้วย เช่น ทำให้เกิดการประสานงานความร่วมมือที่เหนียวแน่นขึ้น สถานประกอบการเข้าใจหลักสูตรของอาชีวศึกษามากขึ้น

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ เป็นรูปแบบความร่วมมือที่พบเห็นได้บ่อยที่สุด ทั้งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศไทย และเป็นรูปแบบที่มีมาแต่ดั้งเดิมในการจัดการอาชีวศึกษาไทย การจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาจะจัดส่งนักศึกษาไปฝึกปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการที่ได้ตกลงกันไว้แล้ว โดยสถาบันการศึกษามีการสอนหลักการ ทฤษฎี และฝึกปฏิบัติขั้นต้นในสถานศึกษา ก่อนที่จะส่งนักศึกษาเข้ารับการฝึกปฏิบัติ แต่เป็นการฝึกปฏิบัติงานในระยะเวลาสั้น ๆ เพื่อฝึกเพิ่มพูน ทักษะ และสร้างเจตคติในการทำงานอาชีพการปฏิบัติยังไม่ค่อยต่อเนื่องเป็นระบบมากนัก แต่ทั้งสองฝ่ายต่างช่วยกันสนับสนุนงบประมาณการฝึกของนักเรียน อาจเพิ่มระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติและอาจให้ชุมชนมีส่วนร่วมด้วยก็ได้ ชายชาญ (2545)

อาจารย์ของสถานศึกษากับครูฝึกของสถานประกอบการ เป็นผู้ประเมินผลการฝึกงานร่วมกัน โดยอาจารย์จากสถานศึกษาจะออกติดตามประเมินผลเป็นระยะ ณ สถานประกอบการที่ส่งนักศึกษาไปฝึกงาน ซึ่งจะมีการประชุมประเมินผลร่วมกับครูพี่เลี้ยงในสถานประกอบการ ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในการฝึก ข้อดีที่สำคัญ คือ เป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ ด้วยการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง จากการฝึกหัดปฏิบัติงานให้แก่ นักเรียนควบคู่ไปกับการเรียนการสอนทางทฤษฎีและการฝึกหัดเบื้องต้นในชั้นเรียนของสถานศึกษา เป็นการเพิ่มพูนทักษะ และความชำนาญในการปฏิบัติจริง ๆ รวมทั้งสร้างเจตคติต่องานในสาขาอาชีพนั้นเป็นอย่างดี ส่วนข้อด้อยก็คือ สถานประกอบการไม่ได้มีส่วนร่วมในการออกแบบและเห็นชอบหลักสูตรร่วมกัน นอกจากนี้ สถานประกอบการบางแห่งอาจไม่มอบหมายงานที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถเฉพาะสาขาวิชาเท่าที่ควร แต่มอบงานที่เป็นการใช้แรงงานทั่วไปในสัดส่วนที่มากกว่า ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่า ไม่ได้เรียนรู้ดังที่ตั้งใจไว้ก่อน จะเข้ารับการฝึก

ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้การอาชีวศึกษาผลิตกำลังคนสู่งานอาชีพ ต้องมีการพัฒนาให้ตรงตามความต้องการของภาคการผลิต และหรือบริการ โดยหลักสูตรต้องมีการยืดหยุ่น ง่ายต่อการปรับเปลี่ยนให้ตรงกับความต้องการของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม ต้องเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง และการประเมินผลตามสภาพจริง เพื่อฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาในงานอาชีพ และการดำรงชีวิต ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความถนัด ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งให้มีการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน

2.3.1 หลักการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนดหลักการฝึกประสบการณ์วิชาชีพไว้ ดังนี้

- เป็นการฝึกประสบการณ์งานอาชีพ ให้กับผู้เรียนในระบบ ที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาเป็นหลัก
- เป็นการฝึกประสบการณ์งานอาชีพ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2557
- เป็นการฝึกประสบการณ์งานวิชาชีพ โดยเน้นการสร้างระบบเครือข่าย และ การมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ ชุมชน ท้องถิ่น และเครือข่าย ความร่วมมือทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา
- เป็นการฝึกประสบการณ์งานอาชีพที่ให้ความสำคัญ ในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะในการปฏิบัติงาน เพื่อการนำไปสู่การประกอบอาชีพ ทั้งการจ้างงาน และการประกอบอาชีพอิสระ

2.3.2 เงื่อนไขการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ

การจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ ถือเป็นกระบวนการสำคัญสำหรับการจัดการอาชีวศึกษา เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพให้แก่ผู้เรียน กรอบมาตรฐานหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2556 และกรอบมาตรฐานหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2557 จึงได้กำหนดโครงสร้างหลักสูตร ให้สถานศึกษาให้มีการฝึกงานในสถานประกอบการ หรือแหล่งวิทยาการ โดยมีเงื่อนไข ในการดำเนินงานดังนี้

- สถานศึกษาต้องจัดให้มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ หรือแหล่งวิทยาการที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียน
- สถานศึกษาจะจัดให้ผู้เรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ ในช่วงระยะเวลาใดก็ได้ ตามความเหมาะสม ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 4 ของระดับ ปวช. หรือภาคเรียนที่ 2 ของระดับ ปวส. โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาคทฤษฎีและฝึกภาคปฏิบัติเบื้องต้นในสถานศึกษา ก่อนออกไปฝึกงาน หากสถานศึกษา จัดให้ผู้เรียนฝึกงานในภาคเรียนปกติ ให้เพิ่มเวลาเรียนต่อสัปดาห์ของรายวิชาเป็น 2 เท่าของเวลาเรียนปกติ
- ให้มีการตัดสินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียนเป็นรายวิชา เช่นเดียวกับรายวิชาอื่น ๆ ตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรที่กำหนด

2.3.3 ความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้ระบบทวิภาคีกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ตารางที่ 2.1 การเปรียบเทียบการเรียนรู้ระบบทวิภาคีกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ประเด็นการเปรียบเทียบ	การเรียนรู้ระบบทวิภาคี	การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
1.รูปแบบของการของเรียนระบบทวิภาคีกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	นักศึกษาเรียนวิชาทฤษฎีและปฏิบัติเบื้องต้นที่สถานศึกษาและฝึกวิชาชีพที่สถานประกอบการ โดยมีครูฝึกในสถานประกอบการดูแลอย่างใกล้ชิดตามแผนฝึกที่ร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ	เป็นการเรียนภาคทฤษฎีและออกปฏิบัติทั้งหมดที่สถานศึกษาแต่ออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ 1 ภาคเรียน หรือ 320 ชั่วโมง ตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร
2.สถานะของนักศึกษาในสถานประกอบการ	นักศึกษาจะเป็นเสมือนเจ้าหน้าที่หรือพนักงานปฏิบัติงานชั่วคราวในสถานประกอบการ	นักศึกษายู่ในสถานะของนักศึกษาฝึกงาน
3.คุณสมบัติของนักศึกษา	เป็นนักศึกษาระบบทวิภาคีที่ได้รับคัดเลือกร่วมกันระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาตั้งแต่แรกเข้า	เป็นนักศึกษาปกติที่ศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของหลักสูตร
4.ค่าตอบแทน	นักศึกษาระบบทวิภาคีส่วนใหญ่จะได้รับสวัสดิการค่าจ้างหรือค่าตอบแทนอื่นตามความเหมาะสมจากสถานประกอบการ	นักศึกษาอาจจะได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนตามความเหมาะสม
5.ลักษณะการฝึกงาน	เน้นการเรียนรู้การฝึกวิชาชีพจากการทำงานจริงเป็นหลัก หรือ Work-base learning โดยมีแผนการฝึกเป็นแนวทางการฝึก	เป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับสถานประกอบการจะให้ฝึกตามสาขางานที่นักศึกษาเรียนอยู่
6.ระยะเวลาการปฏิบัติงาน	ครึ่งหนึ่งของหลักสูตร	1 ภาคเรียน หรือ 320 ชั่วโมง
7.การประสานงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ	มีการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างบุคลากรจากสถานศึกษาและสถานประกอบการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	ส่วนใหญ่จะมีการประสานงานช่วงก่อนส่งนักศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพและหลังจบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
8.การดูแลนักศึกษาระหว่างการปฏิบัติงาน	สถานประกอบการจัดให้มีครูฝึกในสถานประกอบการในการดูแลการฝึกปฏิบัติวิชาชีพของนักศึกษาตามแผนการฝึกที่กำหนด	สถานประกอบการจัดให้มีหัวหน้าหรือครูฝึกเพื่อดูแลและสอนงาน

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

9.การส่งผลการฝึกของนักศึกษา	ส่งรายงานการฝึกวิชาชีพในปลายภาคเรียน	1.นำเสนอผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในวันที่จัดสัมมนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 2.ส่งรายงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพหลังฝึกงานประสบการณ์วิชาชีพแล้วเสร็จ
10.การติดตามผลการปฏิบัติงาน	ครูนิเทศก์ติดตามการปฏิบัติงานและนิเทศงานตามระยะเวลาที่กำหนด	ครูนิเทศก์ออกติดตามการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเดือนละไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง
11.การประเมินผล	ประเมินการผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแผนการฝึก	ครูฝึกและครูนิเทศก์ร่วมกันประเมิน
12.การสรุปผลการปฏิบัติงาน	มีการปัจฉิมนิเทศการฝึกวิชาชีพภาคเรียนละ 1 ครั้ง	มีการปัจฉิมนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

2.3.4 สภาพปัจจุบันของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการของวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

- 1) จัดประชุมนักศึกษาที่จะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่ออธิบายถึงขั้นตอนและวิธีการดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ รวมถึงการเข้าติดต่อขอฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ
 - 2) นักศึกษาติดต่อสถานประกอบการที่จะฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ
 - 3) ปฐมนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ
 - 4) นักศึกษารับเอกสารส่งตัวเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ
 - 5) นักศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ
 - 6) ฝ่ายวิชาการดำเนินการประชุมครูนิเทศก์ก่อนออกนิเทศ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ
 - 7) นักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการกลับสถานศึกษาเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อสัมมนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ
 - 8) ครูนิเทศก์ออกนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ 4 ระยะเวลา
 - 9) ปัจฉิมนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ
 - 10) ประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ
- สรุป การฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับ

สถานประกอบการ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในสถานประกอบการ เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนเข้าสู่งานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ความร่วมมือกับสถานประกอบการ

การพัฒนากำลังคนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับแรงงาน ระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ จนถึงระดับนักเทคโนโลยี จะต้องขยายฐานบุคคลชั้นกลางออกให้กว้าง เพื่อประเทศจะสามารถคงความยั่งยืนดำรงธุรกิจอุตสาหกรรมไว้ได้ ในปัจจุบันสถานประกอบการได้แสดงเจตนาในการพัฒนากำลังคนร่วมกับหน่วยงานสถานศึกษา ในรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มีการลงนามบันทึกความเข้าใจ ร่วมกับหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และสถานประกอบการภาคเอกชน ช่วยให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา เมื่อสำเร็จหลักสูตร จะมีโอกาสเข้าสู่โลกของการทำงานได้ทันที และสถานประกอบการเองก็ได้บุคลากรที่มีขีดความสามารถสูง ใช้งาน ทำงานได้ดี มีผลผลิตสูง ตลอดระยะเวลาที่ทำงานจะต้องมีการปรับยกระดับความรู้และทักษะ ให้การศึกษาต่อเนื่องกับพนักงาน เพื่อให้ก้าวทันเทคโนโลยีใหม่ สร้างผลกำไรให้กับหน่วยงาน

รูปแบบความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ในการจัดการอาชีวศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถสรุปได้ 4 รูปแบบ ได้แก่ การจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษา การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี การฝึกงานหรือที่เรียกว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ และความร่วมมือด้านอื่น

สำหรับในต่างประเทศ รูปแบบการฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการในระยะสั้น ๆ มีการปฏิบัติกันหลายประเทศ เช่น ในประเทศเกาหลีใต้ เปิดโอกาสให้นักศึกษามีโอกาสเข้าฝึกอบรบกับภาคอุตสาหกรรม ในทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา และได้จัดการอาชีวศึกษาและเปิดกว้างขยายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับอุตสาหกรรม มีการเร่งรัดให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีวศึกษา จัดให้มีการฝึกอบรบวิชาชีพสำหรับสตรีมากขึ้น สำหรับการฝึกอาชีพในออสเตรเลียต้องพึ่งพาอาศัย TAFE (Institute of Technical and Further Education) เป็นผู้ผลิตบุคลากรให้TAFE เป็นสถาบันจัดตั้งโดยรัฐบาลในปี ค.ศ. 1980 มีนักศึกษามากถึงหนึ่งล้านสามแสนคน การฝึกอบรบเป็นรูปแบบของการส่งนักเรียนเข้าไปเป็นช่างฝึกหัด โดยกำหนดระยะเวลาฝึกเพียงหนึ่งวันของทุกๆ สัปดาห์ หรือสองสัปดาห์ติดต่อกัน เมื่อฝึกจบหลักสูตรแล้วก็สามารถเข้าเป็นช่างฝึกหัดได้เลย

ประเทศแคนาดาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1985 รัฐบาลแคนาดามีนโยบายที่จะฝึกช่างฝีมือให้มากขึ้นเป็นการเร่งด่วน มีการจัดหลักสูตร การฝึกในโรงเรียนกับประสบการณ์ในการทำงานจริงเข้าด้วยกัน นอกจากนี้ยังมีหลักสูตรการฝึกอบรบส่วนภูมิภาค (Provincial Training Programs) ซึ่งจังหวัดต่าง ๆ พยายามจัดโปรแกรมของตนเอง เพื่อฝึกอบรบตามที่รัฐบาลท้องถิ่นของตนเองต้องการ เช่น หลักสูตร

การประกอบกิจการ (Entrepreneurship Studies) ซึ่งมีการสอนอยู่ในมณฑล Ontario และ Alberta หลักสูตรนี้ นักศึกษาสามารถสำรวจงานที่เกี่ยวกับการประกอบกิจการและบทบาทนักธุรกิจที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคม และช่วยลดช่องว่างระหว่างงานการศึกษาและการฝึกงาน ส่วนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เริ่มมีในปี ค.ศ. 1960 จีนได้เปรียบสัดส่วนการศึกษาที่เน้นสายสามัญมาเป็นการเน้นสายอาชีพ และเน้นการฝึกวิชาชีพใน 7 ประเภท คือ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ผลิตภัณฑ์ทางทะเล การพยาบาล คหกรรม และอุปกรกรจีน

ประเทศไทยพบว่า รูปแบบความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำความร่วมมือ กับสถานประกอบการหน่วยงานทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ในการจัดการอาชีวศึกษาในปัจจุบัน นอกเหนือจากรูปแบบข้างต้นดังกล่าวแล้ว สิ้นชัย (2548)

2.4.1 ความร่วมมือของสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาของต่างประเทศ

ประเทศแคนาดา การจัดการศึกษาอาชีพและการฝึกอบรมอาชีพในประเทศแคนาดา เป็นภารกิจของทั้งรัฐบาลกลาง และรัฐบาลจังหวัด นอกจากนี้จะทำหน้าที่ในการวางแผนกำหนดนโยบายต่าง ๆ ในระดับประเทศดังกล่าว แล้วยังมีเครือข่ายเชื่อมโยงกับองค์กร ในลักษณะเดียวกันกับองค์กรในรัฐบาล ระดับจังหวัด ซึ่งสามารถรับนโยบายส่วนกลาง ลงสู่การปฏิบัติในแต่ละพื้นที่ได้ทันที กรณีที่รัฐบาลจังหวัดขาดแคลนเงินทุน ขาดแคลนความเชี่ยวชาญ รัฐบาลกลางสามารถช่วยเหลือ ตามการร้องขอของรัฐบาลระดับจังหวัดได้ แคนาดามีสถานศึกษาอาชีพและสถานฝึกอบรมอาชีพที่มีศักยภาพสูง ในการให้การศึกษอาชีพ/การฝึกอบรมอาชีพ ได้แก่ ประชากรของจังหวัดทั้งเยาวชนระดับมัธยมศึกษา และระดับหลังมัธยมศึกษา ตลอดจนผู้ใหญ่ ผู้ที่ทำงานแล้ว ผู้ที่ว่างงาน ฯลฯ สามารถเข้าถึงการศึกษาอาชีพ หรือการฝึกอบรมอาชีพได้ตลอดชีวิต

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548) มีกฎหมายฝึกอบรมอาชีพ (The Vocational Training Act of 1969) โดยกำหนดให้การฝึกอบรมจะต้องเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Learning by Doing) ให้สถานประกอบการ (นายจ้าง) เป็นศูนย์กลางการฝึก ดังนั้นการออกกฎหมายระเบียบเกี่ยวกับการฝึกอบรมอาชีพ ต้องให้สอดคล้องกับกฎหมายการศึกษา และกฎหมายการจ้างงาน และยังระบุว่า การจัดการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ไม่เป็นการบังคับขึ้นอยู่กับความสมัครใจของสถานประกอบการ นอกจากการออกกฎหมายฝึกอบรมอาชีพแล้ว รัฐบาลเยอรมนี ยังออกกฎหมายส่งเสริมการฝึกอบรมอาชีพ (Vocational Training Act Promotion) ในปี พ.ศ. 2524 เพื่อสนับสนุนการวางแผนและการวิจัยในการฝึกอบรมอาชีพ กำหนดกฎเกณฑ์ และระเบียบเกี่ยวกับการฝึกงานขึ้นใช้เองภายในรัฐ โดยกฎหมายได้กำหนดแนวทางในการฝึกอบรมอาชีพไว้ 3 ประเภท ในปัจจุบัน คือ 1) การฝึกอบรมเบื้องต้น (Initial Training) 2) การฝึกอบรมต่อเนื่อง (Further Training) และ 3) การฝึก อบรมอาชีพใหม่ (Retraining)

ประเทศสหรัฐอเมริกา ระบบการจัดอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมอาชีพของประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นระบบการศึกษาที่มีพัฒนาการอาชีพต่อเนื่อง ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นอุดมศึกษา ที่เรียกว่า Career Development Continuum ในด้านการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ในประเทศสหรัฐอเมริกาที่เกิดขึ้นได้อย่างดีเป็นเพราะ 1) ความร่วมมือที่เกิดจากจิตสำนึก โดยประชาชนอเมริกันถูกปลูกฝังเรื่องความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (Civic Responsibility) 2) เกิดจากระบบโครงสร้างขององค์กรต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงประสานกัน แม้จะมีการกระจายอำนาจลงไปถึงประชาชน แต่ขั้นตอนของระบบประกันได้อย่างดี 3) การเกิดประโยชน์ร่วมกันของสถาบัน เช่น การเป็นหุ้นส่วนระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ การก่อกลประโยชน์แก่กัน 4) การให้สิทธิประโยชน์บางอย่าง เช่น การยกเว้นภาษีอากร การให้ความดีความชอบ และ 5) ความร่วมมือที่เกิดขึ้นตามกฎหมายการอาชีวศึกษา กฎหมายฝึกหัดงานและกฎหมายอื่น

ประเทศสหราชอาณาจักร อาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ มีการตั้งคณะกรรมการระดับชาติ ซึ่งประกอบด้วยภาครัฐ และเอกชน โดยเฉพาะจากสถานประกอบการ ในการให้ข้อเสนอแนะนโยบาย แก่รัฐอย่างเป็นระบบ และได้รับความเชื่อถือ รัฐตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิรูปการอาชีวศึกษา โดยมีหลักการให้ความสำคัญกับสถานประกอบการ โดยมอบหมายความรับผิดชอบในการศึกษา ฝึกอบรมวิชาชีพ แก่นายจ้างและลูกจ้าง เพราะเห็นว่ากำลังแรงงาน คือ เครื่องมือสำคัญในการนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจ จึงมีการสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการขยายการอาชีวศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพอย่างกว้างขวาง มีลักษณะยืดหยุ่นหลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนทั้งในระบบโรงเรียน และผู้ที่ทำงานแล้ว โดยมีรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ 3 รูปแบบ คือ 1) การอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพแก่เยาวชนที่มีอายุ 14 ปี ขึ้นไป จะมีการส่งเสริมด้านวิชาชีพอยู่ 3 รูปแบบ คือ โครงการเทคนิคและอาชีวศึกษา (Technical and Vocational Education Initiative) การสร้างประสบการณ์ในการทำงาน (Work Experiences) และวิทยาลัยเทคโนโลยีเมือง (City Technology Colleges) 2) การอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพสำหรับผู้มีอายุ 16 ปี ขึ้นไป โดยมีทางเลือกถึง 3 ทางในการสร้างความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ คือ สายสามัญ (Academic) สายอาชีพ (General Vocational Education) และ สอดคล้องกับประสบการณ์ (Work Related) และ 3) การฝึกอบรมวิชาชีพโดยสถานประกอบการ

การอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมของประเทศ สหราชอาณาจักร ให้ความสำคัญความต้องการของสถานประกอบการเป็นศูนย์กลางในการกำหนดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการกำหนดคุณวุฒิวิชาชีพ สถานประกอบการมีบทบาทอย่างมาก ในการดำเนินกิจกรรมทางการศึกษา โดยเฉพาะการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมทั้งด้านการใช้ทรัพยากร การฝึกปฏิบัติงานจริง และการทดสอบทักษะความสามารถ เพื่อรับคุณวุฒิวิชาชีพที่เกิดจากการทำงาน โดยคุณวุฒิวิชาชีพมี 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) คุณวุฒิวิชาชีพสำหรับผู้ศึกษาในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพ

ระดับต่าง ๆ ตามโปรแกรมขององค์กรวิชาชีพเรียกว่า National Vocational Qualification (NVQ)
 2) คุณวุฒิวิชาชีพแห่งชาติหรือ General National Vocational Qualification (GNVQ) ซึ่งทั้งสอง
 ลักษณะ กำหนดโดยความร่วมมือของ สถานศึกษา สถานประกอบการ สหภาพการค้า (Trade
 Union) และองค์กรฝึกอบรมแห่งชาติ (National Training Organization)

ประเทศอิสราเอล การอาชีวศึกษาของประเทศอิสราเอล เริ่มต้นด้วยการให้ความสำคัญด้าน
 การอาชีวศึกษาตามแนวทางของกิบบุตซิมและโมซาบ (Kibbutzim & Moshavim) ซึ่งมีลักษณะแบบ
 คอมมูน (Communal) คือ ทุกคนช่วยกันทำงาน แล้วแบ่งส่วนแบ่งเท่าๆ กันโดยยึดการประกอบ
 อาชีพทางเกษตรกรรมเป็นหลักทั้ง ผลิตผลและแปรรูป ระบบการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรม
 วิชาชีพ จึงจัดเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) การอาชีวศึกษาในระดับมัธยมศึกษา 2) การอาชีวศึกษาใน
 ระดับอุดมศึกษา 3) การฝึกอบรมวิชาชีพ

ความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพของประเทศ
 อิสราเอล แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) ความร่วมมือด้านวิชาการ 2) ความร่วมมือด้านการ
 ฝึกงาน และ 3) ความร่วมมือด้านการวิจัย ศิริพรรณ (2546)

2.4.2 กรณีศึกษาการพัฒนาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนด้านการจัด การศึกษาและฝึกอบรมเชิงเทคนิคและอาชีพที่ประสบความสำเร็จ

2.4.2.1 กรณีศึกษา : สถาบันเทคนิคศึกษาประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ (Institute
 of Technical Education : ITE) การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนของสถาบัน ITE
 มุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือ 3 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการกำกับดูแล ITE มีรูปแบบการกำกับดูแลที่มีลักษณะเฉพาะ
- 2) ด้านการระดมทุน ITE ใช้กลยุทธ์จูงใจให้สถานประกอบการสนับสนุน
 ด้านเงินทุน
- 3) ด้านการออกแบบหลักสูตร โดยดำเนินการดังนี้
 - (1) การจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีและศูนย์ความเป็นเลิศ
 - (2) การฝึกทักษะอาชีพ
 - (3) การจัดทำโครงการสำหรับพัฒนาภาคอุตสาหกรรม
 - (4) ศูนย์บริการอาชีพ
 - (5) การให้ทุนสนับสนุนการฝึกอบรม

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ในการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนของ ITE
 ประกอบด้วยปัจจัย ดังต่อไปนี้ 1) การสนับสนุนที่ดีจากรัฐบาล 2) เสถียรภาพทางการเมืองของ
 รัฐบาล 3) การวางแผนที่สอดคล้องกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 4) ระบบการศึกษาที่เข้มแข็ง 5)
 รูปแบบ “โรงงานในสถานศึกษา” 6) สัมพันธภาพที่เข้มแข็งกับสถานประกอบการ 7) การปรับ

ภาพลักษณ์ใหม่ของการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ 8) การแสดงเจตจำนงในการส่งเสริมการสนับสนุนการพัฒนาตนเองของผู้เรียนอาชีวศึกษา 9) ความมุ่งมั่นในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

2.4.2.2 กรณีศึกษาสถาบันฝึกอาชีพ (Career Academies) ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้สร้างรูปแบบของสถาบันฝึกอาชีพ ซึ่งดำเนินการในประเทศมากกว่า สี่สิบปีได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสถาบันดังกล่าวทำหน้าที่ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนระหว่างการเรียนมัธยมปลายหรือเมื่อจบการศึกษาระดับมัธยมปลาย ซึ่งเริ่มในปี ค.ศ. 2010 เป็นต้นมา ปัจจุบันมีสถาบันฝึกอาชีพกว่า 7,000 แห่งในสหรัฐอเมริกา

ผลการวิจัย พบว่า หากเทียบกรณีศึกษาจากสิงคโปร์และสหรัฐอเมริกา ประเทศไทยจัดอยู่ในระยะเริ่มต้นของการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านการจัดการศึกษา และฝึกอบรมด้านเทคนิคและอาชีพ ข้อเสนอแนะที่สังเคราะห์ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ คือ รัฐบาลควรเร่งพัฒนาศักยภาพด้านภาวะผู้นำ และบุคลากรที่เป็นผู้ปฏิบัติ การกระจายอำนาจการมอบอำนาจแก่ผู้ปฏิบัติในระดับท้องถิ่น การสร้างการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภาคเอกชน การพัฒนาและดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระยะยาว ที่สอดคล้องกับแผนแม่บท การพัฒนาสังคมและอุตสาหกรรม รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมในการพัฒนานโยบาย และแนวปฏิบัติที่มีประจักษ์พยานมาสนับสนุน

2.4.2.3 กรณีศึกษาโครงการพัฒนาช่างเทคนิควิศวกรรมเคมี (Vocational Chemical Engineering Practice: V-ChEPs) โครงการพัฒนาช่างเทคนิควิศวกรรมเคมี (Vocational Chemical Engineering Practice : V-ChEPs) วิทยาลัยเทคนิคมาตาพุด ภายใต้แนวคิด “สถานประกอบการเป็นผู้นำ สถานศึกษาและหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้สนับสนุน หรือ Private Sector Leads, Government Supports” ก่อให้เกิดความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษา โดยความร่วมมือของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย มูลนิธิศึกษาพัฒนา สถาบันปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รวมทั้งภาคีเครือข่ายด้านวิชาการ คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ดังนี้

1) การออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้นักเรียนที่มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติจริง ให้เกิดทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอาชีพ มุ่งเน้นให้ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นผู้มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ และปฏิบัติงานได้ทันทีเมื่อสำเร็จการศึกษา โดยสถานประกอบการเป็นผู้ออกแบบหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ ทั้งด้านความรู้พื้นฐานที่จำเป็น ทักษะวิชาชีพ ทักษะการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศในงานอาชีพ ตลอดจนการฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ตลอดจนพัฒนาทักษะกระบวนการคิดและกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ตามแนวคิด “การเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา” โดยซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2) การแลกเปลี่ยนและพัฒนาบุคลากร สถานประกอบการได้จัดส่ง

บุคลากรของสถานประกอบการมาเป็นวิทยากรให้การฝึกอบรมแก่ผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนของสถานศึกษาเข้าไปเรียนรู้ และฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพในสถานประกอบการ ตลอดจนศึกษาดูงานในหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการสอนผู้เรียนอีกด้วย

3) การระดมทุนในการจัดการศึกษาในสาขาวิชาปิโตรเคมี โดยในระยะ

เริ่มต้น มีสถานประกอบการที่ให้การสนับสนุน จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ บริษัท เอสซีจี เคมิคอลส์ จำกัด บริษัทดาวเคมีคอล(ประเทศไทย)จำกัด บริษัท อุเบะ เคมิคอลส์ (เอเชีย)จำกัด (มหาชน) บริษัท สตาร์ปิโตรเลียม รีไฟน์นิ่ง จำกัด (มหาชน) ในระยะต่อมา บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)

4) การรับประกันการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา โดยสถาน

ประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา จะคัดเลือกผู้สำเร็จการศึกษาเข้าเป็นพนักงานเมื่อจบการศึกษา

5) การกำกับติดตาม โครงการพัฒนาช่างเทคนิควิศวกรรมเคมี มีการแต่งตั้ง

คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน เพื่อบริหารโครงการดังกล่าว ประกอบด้วยผู้แทนสถานประกอบการ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เป็นภาคีเครือข่าย และผู้แทนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมีผู้แทนของสถานประกอบการเป็นประธานคณะกรรมการ เพื่อกำกับติดตามผลการดำเนินงาน ตลอดจนให้คำแนะนำในการดำเนินงานแก่สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.4.3 แนวทางความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา

มีคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (กรอ.อศ.) เป็นคณะกรรมการระดับชาติ ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นกลไกการจัดการอาชีวศึกษา ภายใต้ความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรมกับภาคเอกชน โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธานคณะกรรมการ มีวัตถุประสงค์ เพื่อร่วมกันกำหนดเป้าหมายและทิศทางพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาผู้เรียน ขยายความร่วมมือระบบทวิภาคี ร่วมกันวางแผนสร้างค่านิยม เพื่อจูงใจเด็กเลือกเรียนสายอาชีวศึกษา มีการตั้งคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา เพื่อสนับสนุนการทำงานของ กรอ.อศ. 33 กลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มอาชีพ 24 กลุ่ม กลุ่มภาค 3 ภาค กลุ่มหอการค้า 5 ภูมิภาค และกลุ่มวิจัยและพัฒนา 1 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มมีภารกิจเพื่อสนับสนุนให้เกิดการดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) การวิเคราะห์ความต้องการกำลังคน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลการผลิตกำลังคน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ 3) การกำหนดสมรรถนะอาชีพตามความต้องการของสถานประกอบการ 4) การปรับหลักสูตรฐานสมรรถนะร่วมกับสถานประกอบการ 5) การคัดเลือกสถานศึกษาและนำร่องเพื่อทดลองใช้หลักสูตรในรูปแบบอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 6) การพัฒนาครูประจำการ/ครูฝึกในสถานประกอบการ 7) การพัฒนาวัสดุครุภัณฑ์สื่อการเรียนการสอน 8) การปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ 9) การพัฒนาระบบวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริง 10) การประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อปรับปรุงพัฒนา 11) การจัดการทดสอบ

มาตรฐานวิชาชีพ 12) การเสริมสร้างการจ้างงานตามสมรรถนะและการพัฒนาเส้นทางอาชีพ โดย กรอ.อศ. ได้มีการประชุมและผลักดันการยกระดับการจัดการอาชีวศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบ ทวิภาคีอย่างชัดเจน และมีส่วนผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและ สถาน ประกอบการ

สรุป ความร่วมมือกับสถานประกอบการ เป็นความร่วมมือเพื่อการพัฒนากำลังคน ระดับ แร่งงาน กึ่งฝีมือ ฝีมือ จนถึงนักเทคโนโลยี รูปแบบความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษา สรุปได้ 4 รูปแบบ ได้แก่ ระบบสหกิจศึกษา ระบบทวิภาคี การฝึกงานหรือที่เรียกว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในสถานประกอบการ และความร่วมมือด้านอื่น

2.5 บริบทของวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต

วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ตตั้งอยู่เลขที่ 178/1 ถนนเยาวราช ตำบลตลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต มีเนื้อที่ทั้งหมด 23 ไร่ 3 งาน 34 ตารางวา ด้านทิศเหนือติดกับถนนโกมารภักดิ์ ทิศใต้ ติดกับหน่วยงานราชการ ทิศตะวันออกติดชุมชน และทิศตะวันตกซึ่งเป็นด้านหน้าของ วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ตติดกับถนนเยาวราช จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ.2501 ในนาม โรงเรียนช่างไม้ภูเก็ต ณ บริเวณวัดพุทธมงคลนิมิตในปัจจุบัน เดือนมกราคม พ.ศ.2502 ได้ย้ายมา ณ สถานที่ตั้งในปัจจุบัน และในปี พ.ศ.2514 ได้เปลี่ยนชื่อจากโรงเรียนช่างไม้ภูเก็ตเป็นโรงเรียน เทคนิคภูเก็ต จนกระทั่ง พ.ศ.2519 ได้ยกฐานะเป็นวิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต วิทยาเขต 1 และเมื่อ พ.ศ.2521 แยกจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต มาเป็นวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ตจนถึงปัจจุบัน

ปรัชญา อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ของวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต

ปรัชญา หมั่นฝึกฝีมือ ยึดถือคุณธรรม สร้างสรรค์ความรู้ เชิดชูสถาบัน

อัตลักษณ์ เปี่ยมจิตอาสา

เอกลักษณ์ บริการชุมชน

วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ ของการพัฒนาคุณภาพการจัดการ การศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต

วิสัยทัศน์ จัดการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีสมรรถนะตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาสู่สากล

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาด้านเทคโนโลยีและให้บริการทางวิชาการและวิชาชีพที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน
2. พัฒนา เผยแพร่ เทคโนโลยี และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. ส่งเสริม สืบสาน ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
2. บริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาลและเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าประสงค์

1. จัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตและพัฒนา นักเทคโนโลยีเชิงปฏิบัติ พัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม และทันสมัย ให้ความสำคัญและประเมินตามสภาพจริงที่เน้นสมรรถนะสร้างความเสมอภาค และเพิ่มโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพอุตสาหกรรม
2. พัฒนาคุณภาพการอาชีวศึกษา จัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตและพัฒนา นักเทคโนโลยีเชิงปฏิบัติ พัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมและทันสมัย ให้ความสำคัญและประเมินตามสภาพจริงที่เน้นสมรรถนะสร้างความเสมอภาค และเพิ่มโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพอุตสาหกรรม
3. จัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตและพัฒนา นักเทคโนโลยีเชิงปฏิบัติ พัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม และทันสมัย ให้ความสำคัญและประเมินตามสภาพจริงที่เน้นสมรรถนะสร้างความเสมอภาค และเพิ่มโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพอุตสาหกรรม
4. เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอนโดยการจัดหา ครุภัณฑ์ เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติอย่างเพียงพอ และปลอดภัย
5. เพิ่มศักยภาพแก่บุคลากรทุกระดับ เพื่อสร้างโอกาสในการแข่งขันในสังคมแห่งการเรียนรู้และข้อมูลข่าวสาร
6. ผลิตและพัฒนา นักเทคโนโลยีเชิงปฏิบัติ
7. เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอนโดยพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ
8. แสวงหาความร่วมมือ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเทคนิคและวิธีการสมัยใหม่เพื่อเพิ่มโอกาส ความพร้อมและความสามารถในการแข่งขันขององค์กร
9. สนับสนุนและส่งเสริมให้คณาจารย์ บุคลากร และนักเรียนนักศึกษา มีส่วนร่วมในการสืบสาน ศิลปวัฒนธรรมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่งเสริม พัฒนา คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน
10. ส่งเสริมสนับสนุนการลดปริมาณขยะของโรงเรียน ชุมชนสถานศึกษา มีความสะอาด บรรยากาศสดชื่น รักษาสิ่งแวดล้อมที่ดี นักเรียนและบุคลากรมีพัฒนาการด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

11. เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอนโดยพัฒนาสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติอย่างเพียงพอ และปลอดภัย

12. เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอน โดยพัฒนาสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ ระบบสาธารณูปโภค เครื่องมือและอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติอย่างเพียงพอ และปลอดภัย

13. บริหารและจัดการ เพื่อประโยชน์สูงสุดโดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมภายใต้ความเป็น เอกภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความเพียงพอและความเสมอภาคทั่วทั้งวิทยาลัย

ยุทธศาสตร์

1. ผลิตและพัฒนาบุคลากรเทคโนโลยีเชิงปฏิบัติ
2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของสถานศึกษา
3. การจัดการและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
4. สร้างความสามารถในการแข่งขัน

กลยุทธ์

1. จัดการศึกษาด้านเทคโนโลยีและให้บริการทางวิชาการและวิชาชีพที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน
 - 1.1 เพิ่มโอกาสการศึกษาวิชาชีพอุตสาหกรรมให้กว้างขวางและต่อเนื่อง
 - 1.2 รักษาและพัฒนาคุณภาพของการจัดการอาชีวศึกษาและวิชาชีพสู่ความเป็นสากล
 - 1.3 สร้างและพัฒนาหลักสูตรสาขาใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
 - 1.4 จัดหาและซ่อมแซมครุภัณฑ์เครื่องมือและอุปกรณ์อย่างเพียงพอ
 - 1.5 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาตนเองของบุคลากร
2. พัฒนา เผยแพร่ เทคโนโลยี และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - 2.1 พัฒนางานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี และสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ
 - 2.2 พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ
 - 2.3 แสวงหาและรักษาพันธมิตรในการจัดอาชีวศึกษา
 - 2.4 พัฒนาระบบความร่วมมือและบูรณาการทรัพยากร
 - 2.5 บริการสังคมและพัฒนาอาชีพแก่ชุมชน
3. ส่งเสริม สืบสาน ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
 - 3.1 ส่งเสริมการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีท้องถิ่นและประเพณีไทย
 - 3.2 พัฒนาสิ่งแวดล้อมสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา
 - 3.3 พัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมให้มีความพร้อมเพียงพอ
 - 3.4 พัฒนาและปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคภายในสถานศึกษา

4. บริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาลและเศรษฐกิจพอเพียง

- 4.1 การพัฒนาระบบบริหารและจัดการสถานศึกษา
- 4.2 การพัฒนาระบบแผนงบประมาณและการเงิน
- 4.3 การพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผล
- 4.4 การพัฒนาระบบบริหารงานบุคลากร

2.5.1 การจัดการศึกษา

วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต จัดการศึกษาโดยมุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ ทั้งในภาครัฐบาล และเอกชน มีความเชื่อมั่นตนเองในวิชาชีพ สามารถสร้างงานเพื่อประกอบอาชีพอิสระได้ และมีพื้นฐานความรู้เพียงพอ ให้เท่าทันเทคโนโลยี โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

ตารางที่ 2.2 อาคารสถานที่

ประเภทอาคาร	จำนวน (หลัง)
อาคารเรียน	2
อาคารปฏิบัติการ	8
อาคารวิทยบริการ	1
อาคารอเนกประสงค์	1
อาคารอื่น ๆ	4
รวมทั้งสิ้น	16

ตารางที่ 2.3 ข้อมูลบุคลากร

ประเภท	ทั้งหมด(คน)	มีใบประกอบวิชาชีพ(คน)	สอนตรงสาขา(คน)
ผู้บริหาร	5	5	-
ข้าราชการครู	74	74	74
ข้าราชการพลเรือน	2	-	-
พนักงานราชการครู	4	4	4
ครูพิเศษสอน	12	8	12
เจ้าหน้าที่	26	-	-
บุคลากรอื่นๆ	9	-	-
รวม ครู	90	86	90
รวมทั้งสิ้น	132	86	90

ตารางที่ 2.4 หลักสูตรการเรียนการสอน

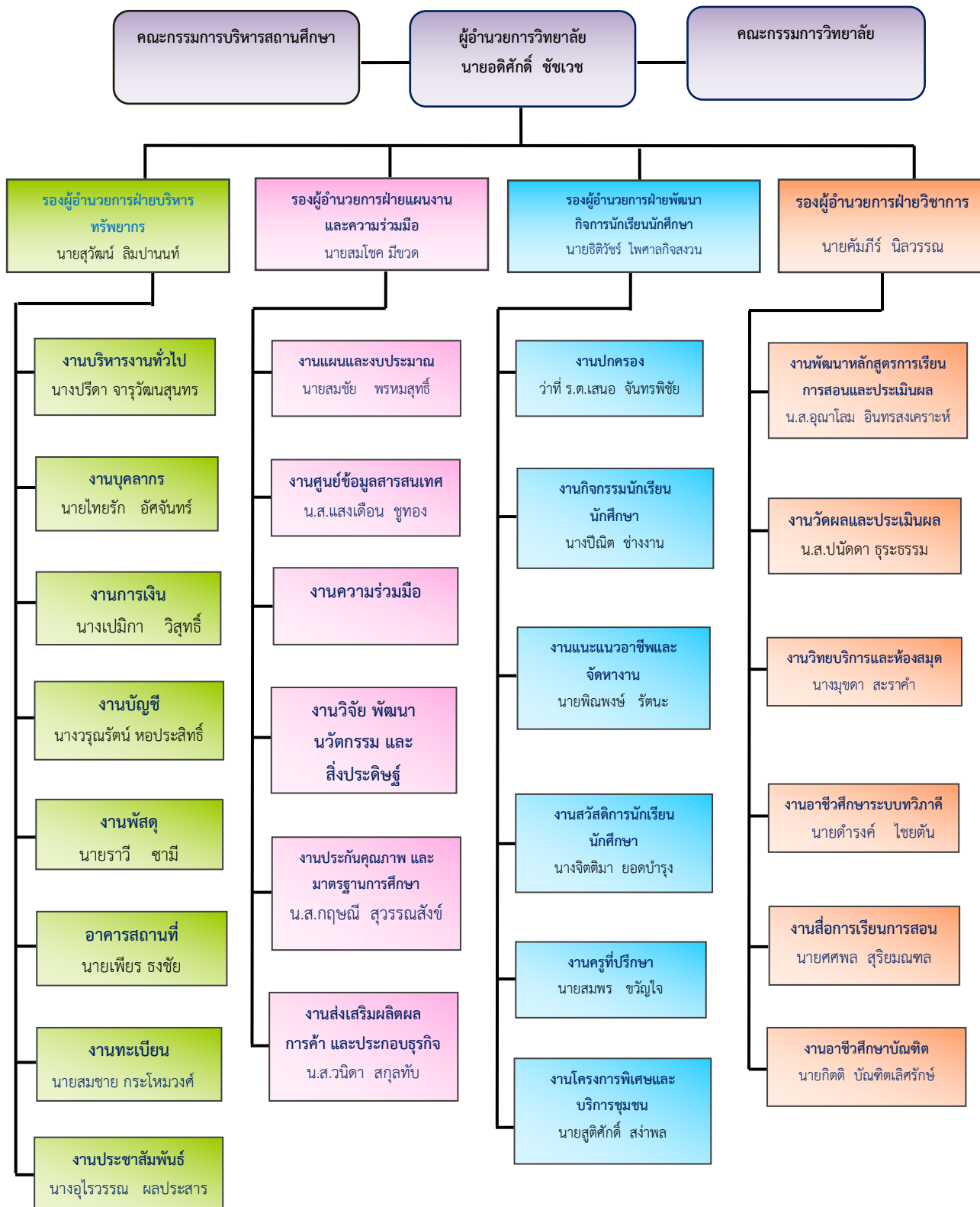
ประเภทวิชา	ระดับ ปวช. (สาขาวิชา)	ระดับ ปวส. (สาขาวิชา)	รวม (สาขาวิชา)
อุตสาหกรรม	8	6	14
เทคโนโลยีสารสนเทศฯ	1	1	2
รวมทั้งสิ้น	9	7	16

ตารางที่ 2.5 ข้อมูลผู้เรียน

ระดับชั้น	ปกติ	ทวีภาคี	รวม
ปวช. 1	497	81	578
ปวช. 2	332	54	386
ปวช. 3	262	44	306
รวม ปวช.	1091	179	1270
ปวส.1	153	45	198
ปวส.2	88	26	114
รวม ปวส.	241	71	312

2.5.2 การบริหารของสถานศึกษา

แผนภูมิ โครงสร้างการบริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการบริหารวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต

2.6 บริบทของจังหวัดภูเก็ตที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา

จังหวัดภูเก็ต ตั้งอยู่ในภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย มีลักษณะเป็นหมู่เกาะ พื้นที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 70 เป็นภูเขา แบ่งออกเป็น 3 อำเภอ คืออำเภอเมืองภูเก็ต อำเภอกะทู้ และอำเภอถลาง ประชากรจังหวัดภูเก็ต ณ 31 พฤษภาคม 2560 มีจำนวน 397,697 คน เป็นชาย 188,127 คน หญิง 209,570 คน ที่นับถือศาสนาพุทธมากที่สุด รองลงมา คือ ศาสนา ศาสนาคริสต์ และ อื่น ๆ การประกอบอาชีพ เป็นลูกจ้างเอกชนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ทำงานส่วนตัว ลูกจ้างรัฐบาล ช่วยธุรกิจครัวเรือน นายจ้าง เมื่อจำแนกผู้มีงานทำตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่า ทำงานในกิจการที่เกี่ยวข้องกับโรงแรมและอาหารมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ กิจการการขายส่งและขายปลีก การบริหารและการสนับสนุน อุตสาหกรรมการก่อสร้างและทำงานในกิจการขนส่ง ที่เก็บสินค้า

2.6.1 ด้านการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษา ชั้นพื้นฐาน สถานศึกษาของรัฐ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสถานศึกษาเอกชน รวมทั้งการจัดการศึกษา สถานศึกษาสังกัดอื่น ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดในจังหวัดภูเก็ต ดังนี้

ตารางที่ 2.6 จำนวนสถานศึกษาในจังหวัดภูเก็ต

สถานศึกษา	จำนวน (แห่ง)
1.สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	59
โรงเรียนในสังกัด สพป.ภูเก็ต	49
โรงเรียนในสังกัด สพม.14	7
โรงเรียนสังกัดการศึกษาพิเศษ	3
2.สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	24
3.สังกัดอาชีวศึกษา	6
4.สังกัดอุดมศึกษา	2
5.สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	188
โรงเรียนเอกชนในระบบ โรงเรียนสายสามัญ	23
โรงเรียนเอกชนในระบบ โรงเรียนนานาชาติ	10
โรงเรียนเอกชนนอกระบบ ประเภทเสริมสร้างทักษะชีวิต	3
โรงเรียนเอกชนนอกระบบ ประเภทวิชาชีพ	100
โรงเรียนเอกชนนอกระบบ ประเภทศิลปะ ดนตรีและกีฬา	15
โรงเรียนเอกชนนอกระบบ ประเภททวดวิชา	36
โรงเรียนเอกชนนอกระบบ ประเภทสอนศาสนา	1
6.สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)	3
รวม	282

2.6.2 ด้านแรงงาน

จากการสำรวจภาวะการทำงาน ปี 2559 จังหวัดภูเก็ตมีประชากรในวัยทำงาน จำนวน 446,336 คน ผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน 323,136 คน จำแนกเป็นผู้มีงานทำ จำนวน 316,934 คน ผู้ว่างงาน จำนวน 6,201 คน สถานประกอบการ จำนวน 7,042 ราย มีความต้องการแรงงานต่างด้าว จำนวน 103,084 คน แรงงานต่างด้าว ร้อยละ 97.16 เป็นสัญชาติพม่า รองลงมา ร้อยละ 1.41 เป็นสัญชาติลาว ร้อยละ 1.27 เป็นสัญชาติกัมพูชา และร้อยละ 0.16 เป็นสัญชาติเวียดนาม

2.6.3 ด้านอุตสาหกรรม

มีโรงงานที่ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (ร.ง.4) ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2560 จำนวนทั้งสิ้น 471 โรงงาน เงินลงทุนรวม 10,680.26 ล้านบาท และจำนวนคนงานรวม 7,947 คน

2.6.4 ดัชนีย่อยด้านการศึกษา

จากการประเมินความก้าวหน้าของคนด้านการศึกษา โดยใช้ดัชนีย่อยด้านการศึกษาเป็นเกณฑ์ในการวัด พบว่าภูเก็ต อยู่ใน 5 จังหวัดที่มีความก้าวหน้าด้านการศึกษามากที่สุด และจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) ของ ศคช.ปี พ.ศ.2558 พบว่า ใน 8 ด้าน จังหวัดภูเก็ตจะมีผลการประเมินสถานะภาพการพัฒนาคน ดังนี้ (1) ดัชนีย่อยด้านสุขภาพ ลำดับที่ 2 ของประเทศ ลำดับที่ 1 ของภาคใต้ (2) ดัชนีย่อยด้านการศึกษา ลำดับที่ 5 ของประเทศ ลำดับที่ 1 ของภาคใต้ (3) ด้านชีวิตการงาน ลำดับที่ 15 ของประเทศ ลำดับที่ 2 ของภาคใต้ (4) ด้านรายได้ ลำดับที่ 1 ของประเทศ ลำดับที่ 1 ของภาคใต้ (5) ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ลำดับที่ 66 ของประเทศ ลำดับที่ 11 ของภาคใต้ (6) ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน ลำดับที่ 21 ของประเทศ ลำดับที่ 5 ของภาคใต้ (7) ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร ลำดับที่ 1 ของประเทศ ลำดับที่ 1 ของภาคใต้ (8) ด้านการมีส่วนร่วม ลำดับที่ 72 ของประเทศ ลำดับที่ 13 ของภาคใต้ เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ความก้าวหน้าของคน ทั้ง 8 ด้านในภาพรวมแล้ว จังหวัดภูเก็ตจะอยู่ในลำดับที่ 2 ของประเทศ มีจุดด้อยด้านการมีส่วนร่วม ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการเป็นชุมชนเมือง มีการเติบโตทางเศรษฐกิจสูง มีความแข่งขันสูง ความหลากหลายทางสังคมมีมาก มีความเห็นแก่ตัว มากกว่าทำเพื่อส่วนรวม ทำให้จังหวัดภูเก็ตทราบถึงสถานะในการพัฒนาและช่วยให้ทราบจุดเด่น จุดด้อยในการพัฒนาคนของจังหวัด สามารถนำมาประกอบใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำยุทธศาสตร์จังหวัด แผนงาน/โครงการในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนสามารถนำข้อมูลการวิเคราะห์ HAI ไปใช้ในการประเมินผลการพัฒนาจังหวัด โดยเฉพาะการพัฒนาคนและคุณภาพชีวิต ควรพัฒนาในด้านใดบ้างที่ยังเป็นข้อด้อย หรือควรใช้ศักยภาพคนให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาจังหวัดด้านใด เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาต่อไป

ตารางที่ 2.7 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558-2559

ระดับ	คะแนนเฉลี่ย O-Net									
	ภาษาไทย		สังคมศึกษา		อังกฤษ		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์	
	ปี 58	ปี 59	ปี 58	ปี 59	ปี 58	ปี 59	ปี 58	ปี 59	ปี 58	ปี 59
ประเทศ	49.33	52.98	49.18	46.68	40.31	34.59	43.47	40.47	42.59	41.22
ภูเก็ต	51.40	55.10	52.33	50.04	46.87	39.73	45.33	42.26	43.42	42.11
+สูง/-ต่ำ	+2.07	+2.12	+3.36	+3.36	+6.56	+5.14	+1.86	+1.79	+0.83	+0.89

จังหวัดภูเก็ตมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (O-net) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ของระดับประเทศ

ตารางที่ 2.8 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558-2559

ระดับ	คะแนนเฉลี่ย O-Net									
	ภาษาไทย		สังคมศึกษา		อังกฤษ		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์	
	ปี 58	ปี 59	ปี 58	ปี 59	ปี 58	ปี 59	ปี 58	ปี 59	ปี 58	ปี 59
ประเทศ	42.64	46.36	46.24	49.00	30.62	31.80	32.40	29.31	37.63	34.99
ภูเก็ต	43.84	48.65	48.56	51.77	34.45	36.62	34.99	32.47	39.52	36.92
+สูง/-ต่ำ	+1.20	+2.29	+2.32	+2.77	+3.83	+4.82	+2.59	+3.16	+1.89	+1.93

ผลการประเมินค่าคะแนนเฉลี่ย 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และวิชาภาษาอังกฤษ ของจังหวัดภูเก็ต พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2558 โดยเพิ่มขึ้น 2.52

ตารางที่ 2.9 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558-2559

ระดับ	คะแนนเฉลี่ย O-Net									
	ภาษาไทย		สังคมศึกษา		อังกฤษ		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์	
	ปี 58	ปี 59	ปี 58	ปี 59	ปี 58	ปี 59	ปี 58	ปี 59	ปี 58	ปี 59
ประเทศ	49.36	52.29	39.71	35.89	24.98	27.76	26.59	24.88	33.40	31.62
ภูเก็ต	55.83	57.91	41.65	38.82	31.71	34.44	30.72	28.20	35.91	33.15
+สูง/-ต่ำ	+6.47	+5.62	+1.94	+2.93	+6.73	+6.68	+4.13	+3.32	+2.51	+1.53

ผลการประเมินค่าคะแนนเฉลี่ย 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และวิชาภาษาอังกฤษระดับจังหวัดภูเก็ต พบว่า มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (O-net) สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ของระดับประเทศ

ตารางที่ 2.10 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าเฉลี่ยผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติทางด้าน
อาชีวศึกษา เปรียบเทียบ ปีการศึกษา 2558 - 2559

ระดับชั้น	คะแนนเฉลี่ย					
	ปี58			ปี59		
	ประเทศ	จังหวัด	+สูง/-ต่ำ	ประเทศ	จังหวัด	+สูง/-ต่ำ
ปวช.	48.83	44.52	+0.69	77.89	78.46	+0.57
ปวส.	41.69	42.49	+0.80	77.46	76.89	-0.57

อัตราการศึกษาต่อในสถาบันอาชีวศึกษาของนักเรียนในสังกัด สพฐ. ปีการศึกษา 2559

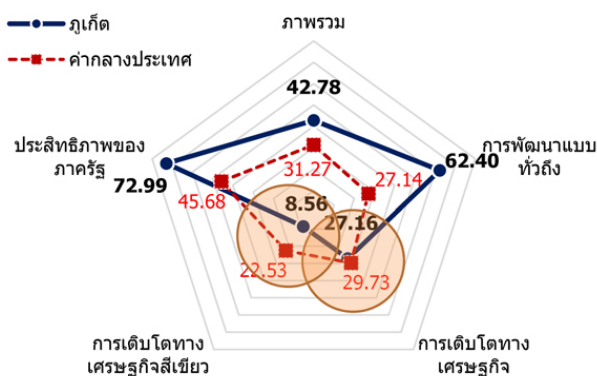
ตารางที่ 2.11 จำนวนนักเรียนในสังกัด สพฐ. ที่จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้นศึกษาต่อ ในสถาบัน
อาชีวศึกษา

จำนวนนักเรียนที่จบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	จำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อใน สถาบันอาชีวศึกษา	คิดเป็น %
2,320	627	27.03%

ตารางที่ 2.12 จำนวนนักเรียนในสังกัด สพฐ. ที่จบระดับมัธยมศึกษาตอนปลายศึกษาต่อ
ในสถาบันอาชีวศึกษา

จำนวนนักเรียนที่จบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	จำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อใน สถาบันอาชีวศึกษา	คิดเป็น %
1,468	12	0.82%

2.6.5 ตัวชี้วัดการพัฒนาจังหวัดภูเก็ต ใช้บทวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์

ภาพที่ 2.2 การใช้บทวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์

2.6.6 แนวทางการดำเนินการและแก้ไขของจังหวัดภูเก็ต

จากการวิเคราะห์ภาพรวมของตัวชี้วัดทั้งหมดและทุกมิติของการพัฒนาแล้ว จังหวัดภูเก็ต ได้มีแนวทางของการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่

1) ส่งเสริมด้านการศึกษา โดยส่งเสริมให้ประชากรมีการเรียนรู้มากขึ้นในด้านต่างๆ ทั้งหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาว และขณะเดียวกันก็ส่งเสริมคุณภาพของการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าอุดมศึกษาเพื่อรองรับการแข่งขันและการพัฒนามากขึ้น

2) ส่งเสริมการกระจายรายได้ เพิ่มรายได้ครัวเรือนมากขึ้น โดยเฉพาะการกระจายรายได้จากภาคการท่องเที่ยวที่ยังกระจุกตัวของรายได้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับบนสู่ระดับล่างมากขึ้น เช่น ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน การเพิ่มมาตรฐานด้านการท่องเที่ยว การเพิ่มความเข้มแข็งให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มอาชีพ กลุ่มเกษตร ส่งเสริมการออมในภาคครัวเรือนให้มากขึ้น มีการดำเนินการในลักษณะของประชารัฐมากขึ้น ซึ่งจะเป็นการลดหนี้ภาคครัวเรือนลงอีกทางหนึ่งด้วย

3) ส่งเสริมให้มีการประหยัดพลังงานมากขึ้น ในระดับครัวเรือนและไม่ใช้ภาคครัวเรือน พร้อมทั้งสนับสนุนนโยบายการใช้พลังงานทางเลือกมากขึ้นในจังหวัดและรณรงค์นโยบายการประหยัดพลังงานอย่างจริงจัง

4) ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชากรที่เป็นภาคครัวเรือนเข้าถึงระบบสาธารณสุขไปมากมากขึ้น และในขณะเดียวกันก็เพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการด้านสาธารณสุขไปมากมากขึ้น เพื่อให้ครอบคลุม ถึงประชาชนจากทุกแหล่ง นอกจากนั้น เพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารจัดการรัฐ โดยการตั้งคณะกรรมการกลางในการดำเนินการตามระเบียบพัสดุที่เป็นภาพรวมของจังหวัดที่ทุกส่วนราชการสามารถใช้ได้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดซื้อจัดจ้างให้มีความคล่องตัวมากขึ้นซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการเบิกจ่ายงบประมาณ ของภาครัฐเพราะปัญหาส่วนหนึ่งที่มักเกิดขึ้นคือ ความล่าช้าในการจัดซื้อจัดจ้างและการขาดแคลนบุคลากรด้านช่าง ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการเบิกจ่ายงบประมาณในแต่ละปี ซึ่งเมื่อมีคณะกรรมการกลางตรงนี้จะสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมาก

5) ส่งเสริมให้มีการจัดเก็บขยะให้ถูกต้อง ตาม Road Map ของรัฐบาลและ ขณะเดียวกันก็รณรงค์ห้ามทิ้งขยะตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ พร้อมทั้งรณรงค์การใช้ถุงผ้า และที่สำคัญคือ ปรับปรุงซ่อมแซมเตาเผาขยะที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.6.7 เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด

วิสัยทัศน์ของจังหวัดภูเก็ต “ศูนย์กลางการท่องเที่ยว การศึกษา นวัตกรรมบริการ ในระดับนานาชาติ และการพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งสู่จังหวัดที่พัฒนาแล้วภายในปี พ.ศ. 2579”(Hub of International in tourism Education and Innovation Value based Economy) ซึ่งในระยะเวลาของแผนพัฒนาจังหวัดภูเก็ต พ.ศ.2561 – 2564 ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดไว้คือ

“ศูนย์กลางการท่องเที่ยว การศึกษา นวัตกรรมบริการในระดับนานาชาติ และการพัฒนาที่ยั่งยืน”

กรอบนิยามของเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดภูเก็ตในช่วงปี พ.ศ. 2561 - 2564

ภูเก็ตเมืองท่องเที่ยวระดับนานาชาติ หมายถึง อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ที่มีการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐานสากล มีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลระดับโลก การเพิ่มขึ้นของการท่องเที่ยวคุณภาพเติบโตอย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างเศรษฐกิจ สร้างงานอาชีพแก่ประชาชน รายได้ชุมชน อย่างทั่วถึง

ภูเก็ตเมืองแห่งการศึกษาระดับนานาชาติ หมายถึง จังหวัดภูเก็ตเป็นศูนย์กลางระดับนานาชาติในการพัฒนาคน และสังคมแห่งการเรียนรู้ มีโรงเรียนนานาชาติในระดับอนุบาล ประถม มัธยม อุดมศึกษา ในระดับมาตรฐานโลก เป็นแหล่งเรียนรู้ การศึกษาต่อเนื่องในระดับนานาชาติ มีระบบการศึกษาระดับนานาชาติที่มีคุณภาพ มาตรฐานเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลง เชื่อมโยงอาเซียน และประชาคมโลก เสริมสร้างขีดความสามารถประชาชนภูเก็ตในการเป็นพลเมืองของประเทศ พลเมืองอาเซียน พลเมืองของโลก ที่มีอัตลักษณ์อย่างเข้มแข็ง และเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ การวิจัยในระดับโลก สามารถสร้างรายได้แก่จังหวัดผ่านการศึกษาที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง

นวัตกรรมบริการในระดับนานาชาติ หมายถึง ความสมบูรณ์ของการเป็นเมืองดิจิทัล การพัฒนาเมืองให้เติบโตด้วยนวัตกรรมบริการสู่ความเป็นเมืองที่มีความเจริญทั้งการพัฒนาบริการในระบบการคมนาคม และโลจิสติกส์ของจังหวัดภูเก็ตที่เชื่อมโยงการเดินทาง ทั้งทางบก ทางอากาศ ทางน้ำ และทางราง เพื่อรองรับการเป็นเมืองนานาชาติ การเป็นต้นแบบของประเทศของการพัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว การรักษาพยาบาล ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม การศึกษา (Mobility and smart city)

การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การบริหารจัดการ และการสร้างสรรค์นวัตกรรมบริการทาง การเกษตรอุตสาหกรรม และอุตสาหกรรมบริการของจังหวัด ให้มีศักยภาพที่แข่งขันได้ มีแบรนด์ที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด พัฒนาชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้บนพื้นฐานของหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อรักษาสมดุลของ ระบบนิเวศ และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มีความคุ้มค่า ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม

2.6.8 ส่งเสริมให้จังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองศูนย์กลางของการศึกษาในระดับนานาชาติ

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

- 1) สร้างร่วมมือกับสถาบันการศึกษาระดับชั้นนำของโลก (World Class Academy) เพื่อพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในระดับนานาชาติที่สอดคล้องกับการพัฒนาจังหวัดภูเก็ต
- 2) การจัดตั้งสถาบันเพื่อการพัฒนาบุคลากรด้านการบริการทางการแพทย์มูลค่าสูง

Wellness International Academy ด้านการแพทย์เพื่อการท่องเที่ยว (Medical Tourism Program) ด้านการพัฒนาผู้ประกอบการ SPA ระดับ World Class ด้านการดูแลผู้สูงวัยและเกษียณอายุ (Aging/Retired) และด้านการบริการด้านความงาม/การบำบัด (Plastic/Healing)

3) จัดตั้งสถาบันการศึกษาและหลักสูตรเพื่อการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวระดับนานาชาติ Tourism International Academy รองรับการพัฒนาด้านการกีฬาเพื่อการท่องเที่ยว (Sport Tourism) ด้านการจัดการประชุมเพื่อการท่องเที่ยว (MICE) ด้านการทำงานอาหารไทย อาหารพื้นเมือง (Phuket Gastronomy Culinary Academy) ด้านการจัดการและดูแลเรือยอร์ช เช่น กัปตันเรือ ช่างซ่อมบำรุง และด้านการธุรกิจและการค้า (Business Administration and Trading)

4) จัดตั้งโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษานานาชาติ International high School เป็นโครงการความร่วมมือการจัดตั้งโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาระดับนานาชาติจังหวัดภูเก็ต

5) ยกกระดับจังหวัดสู่การเป็นศูนย์กลางการพัฒนาด้านการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีระดับสากลเพื่อดึงดูดนักวิจัย นักศึกษาจากต่างประเทศ พัฒนาหน่วยวิจัยและนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีระดับนานาชาติ รอเริ่มการพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศด้านดิจิทัล (Center of Digital Excellence)

6) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาอุทยานการสร้างสรรค์รองรับการพัฒนาการค้า และผู้ประกอบการรุ่นใหม่ หรือ Phuket Creative and Start up Park การส่งเสริมความเป็นนานาชาติด้านการเรียนการสอน การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

7) สนับสนุนด้านและวิจัยระดับนานาชาติการแลกเปลี่ยนนักเรียน นักศึกษา นักวิจัย และบุคลากรทางการศึกษา (Inbound & Outbound)

8) การยกระดับจังหวัดเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้และพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อรองรับการความเป็นพหุวัฒนธรรม และพัฒนาประชากรในพื้นที่ให้มีคุณภาพระดับสูง ทั้งด้านภาษาและเทคโนโลยี เน้นพัฒนาการเรียนรู้และทักษะชีวิตเพื่อรองรับการเป็นพหุวัฒนธรรมในรูปแบบ Phuket International Summer Camp และPhuket Cultural Night and Sport Day

9) ส่งเสริมโอกาสด้านการเรียนรู้ทางด้านภาษาและเทคโนโลยีให้กับประชากรในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต โดยการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ การจัดสร้าง Education Plaza

2.6.9 ศูนย์กลางการจัดการศึกษานานาชาติจังหวัดภูเก็ต โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพแก่

บุคลากรด้านการท่องเที่ยวและบริการด้านเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

- โครงการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการบริการด้านวิชาชีพให้กับนักเรียนนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษา

- โครงการ Startup and Innovational Hub for Smart city

- โครงการ SMART Education in the 21st Century

- โครงการศูนย์กลางการจัดการศึกษานานาชาติจังหวัดภูเก็ต (Phuket International Education Hub : PIEH)

- โครงการศูนย์การศึกษาและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวนานาชาติ อันดามัน

2.6.10 การพัฒนาสู่เมืองเศรษฐกิจเพิ่มค่า และบริการมูลค่าสูงระดับนานาชาติ

การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวระดับโลก (World Class Tourism Industry Project) และ International SportCity เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมต่อและซ่อมเรือ และอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว

- 1) เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมต่อเรือและซ่อมเรือ ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ระบบการบริหารจัดการ เทคโนโลยี บุคลากร และสิ่งแวดล้อม
- 2) เพื่อเป็นศูนย์กลางระบบบริการข้อมูลสารสนเทศอุตสาหกรรมต่อเรือและซ่อมเรือ
- 3) เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักลงทุนในภาพรวมในการตัดสินใจที่จะลงทุน
- 4) เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจระหว่างผู้ประกอบการมารีนา ผู้ประกอบการอยู่เรือ ผู้รับบริการเกี่ยวกับเรือ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.6.11 ศูนย์กลางการจัดการศึกษานานาชาติจังหวัดภูเก็ตเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนนักศึกษา

- 1) เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนในการเข้าสู่ตลาดแรงงานด้านวิชาชีพ
- 2) เพื่อให้พัฒนาให้จังหวัดเป็นเมืองศูนย์กลางด้านการจัดการศึกษานานาชาติ

2.6.12 การพัฒนาสู่เมืองเศรษฐกิจเพิ่มค่า และบริการมูลค่าสูงระดับนานาชาติ

ศูนย์กลางการจัดการศึกษานานาชาติจังหวัดภูเก็ต (Phuket International Education Hub : PIEH) พัฒนาทักษะวิชาชีพแก่บุคลากรด้านการท่องเที่ยวและบริการด้านเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน เพื่ออบรมความรู้และทักษะวิชาชีพให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ผู้สนใจ นักศึกษา ด้านการท่องเที่ยวและบริการ

2.6.13 การพัฒนาสู่เมืองเศรษฐกิจเพิ่มค่า และบริการมูลค่าสูงระดับนานาชาติ

ศูนย์กลางการจัดการศึกษานานาชาติจังหวัดภูเก็ต (Phuket International Education Hub : PIEH) พัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการบริการด้านวิชาชีพให้กับนักเรียนนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษา

- 1) เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนนักศึกษา
- 2) เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนในการเข้าสู่ตลาดแรงงานด้านวิชาชีพ

2.6.14 พัฒนาคมนกเกิด เป็นคนคุณภาพ เพื่อชุมชนมั่นคง มั่งคั่ง สู้การสร้างสังคมอนาคตอย่างยั่งยืน

- 1) เพื่อการส่งเสริมอาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชนในจังหวัดภูเก็ต และจำนวน

นักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น

- 2) เพื่อให้ประชาชนแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 3) เพื่อรักษาและดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณีที่ดงามของจังหวัดภูเก็ต
- 4) เพื่อให้เกิดความรัก ความเข้าใจ ความสามัคคีของคนในครอบครัว และการสร้างรากฐานที่มั่นคงในสถาบันครอบครัว เพื่อนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างปรองดองและสันติสุข
- 5) เพื่อให้ประชาชนชาวภูเก็ตได้มีส่วนร่วมในการคิดและแก้ไขปัญหาในการพัฒนาจังหวัดภูเก็ตสู่เมืองท่องเที่ยวระดับโลก
- 6) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพึ่งตนเองของชุมชนมากขึ้น

2.6.15 การพัฒนาคน สังคม บริการรัฐ และการจัดการความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย

พัฒนาคนภูเก็ต เป็นคนคุณภาพ เพื่อชุมชนมั่นคง มั่งคั่ง สู่การสร้างสังคมอนาคตอย่างยั่งยืนโครงการพัฒนาศักยภาพแรงงานสู่ไทยแลนด์ 4.0

- 1) เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานในฤดูกาลท่องเที่ยว
- 2) เพื่อเพิ่มศักยภาพแรงงานด้านธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ
- 3) เพิ่มศักยภาพของผู้สูงอายุในการประกอบอาชีพและสร้างรายได้

2.6.16 การพัฒนาคน สังคม บริการรัฐ และการจัดการความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย

พัฒนาคนภูเก็ต เป็นคนคุณภาพ เพื่อชุมชนมั่นคง มั่งคั่ง สู่การสร้างสังคมอนาคตอย่างยั่งยืนโครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

- 1) เพื่อพัฒนาห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้มีคุณภาพและมีความทันสมัย
- 2) เพื่อจัดหาสื่อ อุปกรณ์ และสื่อเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- 3) เพื่อพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตในโรงเรียน ให้สะดวกต่อการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว
- 4) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการค้นคว้า และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

2.6.17 การพัฒนาคน สังคม บริการรัฐ และการจัดการความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย

พัฒนาคนภูเก็ต เป็นคนคุณภาพ เพื่อชุมชนมั่นคง มั่งคั่ง สู่การสร้างสังคมอนาคตอย่างยั่งยืนสร้างเอกลักษณ์ค่านิยมคนภูเก็ตคนตงห่อ

- 1) เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมให้คนภูเก็ตได้มีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมพัฒนาท้องถิ่น และรักษาวัฒนธรรม
- 2) เพื่อให้เด็ก เยาวชน และผู้ปกครอง มีภูมิคุ้มกันทางสังคมและวัฒนธรรม
- 3) เพื่อให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานทุกภาคส่วน

4) เพื่อรักษาเอกลักษณ์ วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของจังหวัดภูเก็ตไปสู่อนุชนรุ่นหลัง
 สรรูป บริบทของจังหวัดภูเก็ตที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา จังหวัดภูเก็ตมีลักษณะเป็นหมู่เกาะ
 อยู่ทางภาคใต้ฝั่งตะวันตกของประเทศไทย มีความสวยงาม เป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยวทั่วโลก
 ประกอบด้วยอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ในกิจการที่เกี่ยวข้องกับ โรงแรม อาหาร การขนส่ง และอุตสาหกรรม
 การก่อสร้าง ดังนั้น การจัดการศึกษาด้านการอาชีวศึกษาของจังหวัดภูเก็ต จึงควรจัดการศึกษา
 เกี่ยวกับ โรงแรม การขนส่ง และการก่อสร้าง ซึ่งเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่ทางจังหวัดภูเก็ตต้องเร่ง
 พัฒนา

2.7 กรอบคุณวุฒิแห่งชาติกับการอาชีวศึกษา

การขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา จำแนกตามยุทธศาสตร์
 มาตรการและกิจกรรม ที่รับผิดชอบโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2.13 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาความร่วมมือกับสถานประกอบการ

มาตรการ	กิจกรรม
1) แต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติ ซึ่งประกอบด้วย หน่วยงาน/บุคคลที่เกี่ยวข้องทั้ง 3 ฝ่าย (สถาบันการศึกษาสถานประกอบการ และ สมาคม/องค์กรวิชาชีพ)รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อทำหน้าที่บริหารและจัดการให้เกิดระบบ คุณวุฒิแห่งชาติที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติ ตามหลักการและแนวทางที่คณะกรรมการให้ความ เห็นชอบ รวมทั้งติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบาย	จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกรอบคุณวุฒิ แห่งชาติ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้ - บริหารและจัดการให้เกิดระบบคุณวุฒิแห่งชาติที่ สามารถนำไปสู่การปฏิบัติตามหลักการและ แนวทางที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ - กำหนดกรอบการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกับองค์กร ต่างๆ และการเชื่อมโยงกับกรอบคุณวุฒิอ้างอิง อาเซียน - ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานกับ นโยบาย
2) ออกแบบและพัฒนาระบบคุณวุฒิแห่งชาติ ที่ลงรายละเอียดในทุกขั้นตอนของการ ดำเนินงาน โดยอาศัยความร่วมมือจาก ผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศมาให้คำปรึกษา แนะนำในระยะเริ่มต้นของการดำเนินงาน	- กำหนดแนวทางการดำเนินการจัดทำแผนการ ขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่การปฏิบัติ โดย จัดประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเน้นการ ดำเนินงานในลักษณะการทำงานร่วมกันระหว่าง หน่วยงานภายในกระทรวงและหน่วยงานอื่นที่ เกี่ยวข้อง ได้แก่ สมาคม/องค์กรวิชาชีพ กลุ่ม วิชาชีพ สถาบันการศึกษา และสถาน ประกอบการที่มีศักยภาพและความพร้อม

ตารางที่ 2.13 (ต่อ)

มาตรการ	กิจกรรม
	<p>เพื่อร่วมกันผลักดันให้เกิดการนำกรอบ คุณวุฒิแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติได้อย่าง ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำคู่มือการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิ แห่งชาติสู่การปฏิบัติ - จัดประชุมสร้างความรู้ ความเข้าใจในการ ดำเนินงานตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติของแต่ละ หน่วยงาน นำร่องระบบ คุณวุฒิ วิชาชีพสู่ การปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนได้รับค่าตอบแทน ตามสมรรถนะวิชาชีพ
<p>3) รัฐสร้างแรงจูงใจให้เกิดความร่วมมือระหว่าง สถานประกอบการ สมาคม/ องค์กรวิชาชีพ กลุ่ม วิชาชีพ และ/หรือกลุ่มอาชีพ กับสถาบันการศึกษา ในการออกแบบและพัฒนา หลักสูตร การออกแบบ ระบบ การจัดการเรียนการสอน การฝึกปฏิบัติ การ ฝึกอบรม และพัฒนาคณาจารย์ ครู และบุคลากร ทางการศึกษา</p>	<p>จัดทำข้อเสนอนโยบายสร้างแรงจูงใจ</p>
<p>4) ให้สถานประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมการ ลงทุนจากรัฐ เข้ามามีส่วนร่วมในการผลิต และพัฒนากำลังคนกับสถาบันการศึกษา</p>	<p>จัดทำข้อเสนอโยบาย ส่งเสริมการมีส่วนร่วม</p>

ตารางที่ 2.14 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับขอบเขตความรู้ ทักษะ
คุณลักษณะที่พึงประสงค์

มาตรการ	กิจกรรม
<p>1) ดำเนินการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร รูปแบบและ วิธีการจัดการเรียนการสอน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ออกแบบและพัฒนา หลักสูตร รูปแบบและ วิธีการจัดการเรียน การสอน - กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคคล ในแต่ ละระดับคุณวุฒิ กำหนดมาตรฐานและหลักเกณฑ์การประเมิน สมรรถนะของผู้เข้ารับการประเมินสมรรถนะ บุคคลตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ - กำหนดแนวทางวิธีการประเมินสมรรถนะบุคคล ตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ - ดำเนินการทดสอบ/ ประเมินสมรรถนะบุคคล ตามมาตรฐานอาชีพและ คุณวุฒิวิชาชีพ ออกไปประกาศนียบัตร คุณวุฒิวิชาชีพ และ ใบรับรอง มาตรฐานอาชีพจัดทำและดำเนินการ ขึ้นทะเบียนบุคคลในระบบคุณวุฒิวิชาชีพ - ตรวจสอบ พัฒนา และดำเนินการกำหนด หลักเกณฑ์การประเมินสมรรถนะบุคคลตาม มาตรฐานอาชีพ และคุณวุฒิวิชาชีพ - กำหนดหลักเกณฑ์และรับรององค์กรที่มีหน้าที่ รับรองสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพและ คุณวุฒิวิชาชีพ - ให้การรับรององค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะ บุคคลตามมาตรฐานอาชีพ และคุณวุฒิวิชาชีพ - ติดตามและประเมินผลองค์กรที่มีหน้าที่รับรอง สมรรถนะบุคคลตาม มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิ วิชาชีพ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความ โปร่งใสและยุติธรรม

ตารางที่ 2.14 (ต่อ)

มาตรการ	กิจกรรม
<p>2) ส่งเสริมสนับสนุนให้ สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ และสถาบัน การศึกษาร่วม ออกแบบ พัฒนาหลักสูตร รวมทั้ง การจัดการ เรียนการสอน ที่บูรณาการการเรียนรู้ กับการ ทำงาน (work integrated learning) และ การฝึกอบรมในรูปแบบ ที่ยืดหยุ่นหลากหลาย</p>	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดหรือเลือกกลุ่มอาชีพ แรงด้าน/มีความ พร้อมในการพัฒนาสมรรถนะและมาตรฐาน อาชีพ - เป็นศูนย์กลางข้อมูลเกี่ยวกับระบบคุณวุฒิวิชาชีพ และมาตรฐานอาชีพ - ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือกับ สถานศึกษา ศูนย์หรือ สถาบันฝึกอบรมสถาน ประกอบการหน่วยงานของรัฐ และองค์กร เอกชนในการเผยแพร่ระบบคุณวุฒิวิชาชีพและ มาตรฐานอาชีพ - พัฒนาหลักสูตรเดิมหรือจัดทำหลักสูตรใหม่ให้ สอดคล้องกับกรอบฐานสมรรถนะ - จัดทำแผนการเรียนรู้และการประเมินผล - จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ
<p>3) ดำเนินการให้มีการจัดทำทะเบียน มาตรฐานหลักสูตรในแต่ละสาขาวิชาชีพ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำฐานข้อมูล

ตารางที่ 2.15 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาระบบการทดสอบวัดและประเมินผล การเทียบโอน

มาตรการ	กิจกรรม
<p>1) ดำเนินการออกแบบระบบการทดสอบการ วัดและประเมินผล</p>	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนากลไกของระบบ ประกันคุณภาพภายใน ให้ สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ - จัดทำหลักเกณฑ์สำหรับใช้ในการประกันคุณภาพ การศึกษา - จัดทำมาตรฐานสำหรับใช้ในการประกันคุณภาพ การศึกษา

ตารางที่ 2.15 (ต่อ)

มาตรการ	กิจกรรม
	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำตัวบ่งชี้สำหรับใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา - จัดทำมาตรฐานสถานศึกษา ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการ ประเมินคุณภาพการศึกษาทุกระดับ - จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอาชีวศึกษา กรอบมาตรฐาน หลักสูตรและกลไกการประกันคุณภาพภายในจัดทำกลไกการประกันคุณภาพภายในต้นสังกัด สำหรับส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการสร้างคุณภาพให้แก่ผู้เรียน - เชื่อมโยงระหว่างการประกันคุณภาพภายใน กับ การประกันคุณภาพภายนอก
2) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการใช้ผลการเรียนรู้ที่ผ่านการทดสอบ วัด และประเมินผล มาสะสมเป็นหน่วยการเรียนรู้เพื่อการเทียบโอน	- จัดทำข้อเสนอนโยบายส่งเสริมสนับสนุนให้มีการใช้ผลการเรียนรู้และสมรรถนะ ที่ผ่านการทดสอบ วัด และประเมินผลมาสะสมเป็นหน่วยการเรียนรู้ และหน่วยสมรรถนะ เพื่อการเทียบโอน
3) ดำเนินการออกแบบและพัฒนาระบบการติดตามและประเมินมาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานสถาบันการศึกษาสถานประกอบการ และมาตรฐานคณาจารย์ ครู และผู้ควบคุมการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ	- ออกแบบและพัฒนาระบบการติดตามและประเมินมาตรฐานหลักสูตรมาตรฐาน สถาบันการศึกษา สถานประกอบการ และมาตรฐานคณาจารย์ ครู และผู้ควบคุมการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ เพื่อการรับรองและประกัน คุณภาพการจัดการศึกษา ของผู้ผ่านการศึกษา/อบรมว่าจะเป็นผู้ที่มี ความรู้
3) ดำเนินการออกแบบและพัฒนาระบบการติดตามและประเมินมาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานสถาบันการศึกษาสถานประกอบการ และมาตรฐานคณาจารย์ ครู และผู้ควบคุมการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ	- ความสามารถ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสมรรถนะ (ความสามารถ ในการประยุกต์ใช้ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์) ตามระดับ คุณวุฒิการศึกษาของ สถาบันการศึกษา และระดับคุณวุฒิวิชาชีพตาม กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

ตารางที่ 2.16 ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถให้แก่สถาบันการศึกษา

มาตรการ	กิจกรรม
1) สร้างความรู้ความเข้าใจ แก่หน่วยงาน/บุคคลที่เกี่ยวข้องในการนำกรอบคุณวุฒิแห่งชาติไปดำเนินการ	- จัดประชุม จัดนิทรรศการ และจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักในความจำเป็นของการมีกรอบคุณวุฒิวิชาชีพแห่งชาติ เพื่อเชื่อมโยงกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ รวมทั้งตระหนักถึงคุณค่าของสมรรถนะในการปฏิบัติงานตามระดับคุณวุฒิ ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้เรียน ผู้ปกครอง
2) ดำเนินการฝึกอบรมหน่วยงาน/บุคคลที่เกี่ยวข้องในการพัฒนากรอบคุณวุฒิแห่งชาติ	- ฝึกอบรมผู้ที่เกี่ยวข้อง กับการปฏิบัติงานตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ
3) ส่งเสริมให้เอกชนมีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้นโดยให้ภาครัฐมาเป็นผู้กำกับนโยบายและแผนคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และส่งเสริมสนับสนุน	- จัดทำข้อเสนอนโยบายในการปรับรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา
4) ส่งเสริมครูและคณาจารย์สามารถลางานไปศึกษาเรียนรู้และวิจัยร่วมกับสถานประกอบการ เพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	- จัดทำมาตรการส่งเสริมครูและคณาจารย์สามารถลางานไปศึกษาเรียนรู้และวิจัยร่วมกับสถานประกอบการ
5) สถาบันการศึกษา ที่ร่วมดำเนินการกับสถานประกอบการ ต้องจัดให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาผู้ควบคุมการฝึกในสถานประกอบการให้มีความรู้ ความเข้าใจทางด้าน ทฤษฎี และวิชาการที่เกี่ยวข้อง นอกเหนือจากความรู้ในด้านปฏิบัติ	- จัดฝึกอบรมและพัฒนา ผู้ควบคุมการฝึกในสถานประกอบการให้มีความรู้ความเข้าใจทางด้าน ทฤษฎีและวิชาการ

สรุป กรอบคุณวุฒิแห่งชาติกับการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย การพัฒนาความร่วมมือกับสถานประกอบการ กับสถาบันการศึกษาอย่างเป็นระบบ การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ การพัฒนาระบบการทดสอบ การวัดและประเมินผล และ การเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถให้แก่สถาบันการศึกษา เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนให้สนองตอบความต้องการของตลาดแรงงานตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

2.8 หลักการและแนวคิดของทฤษฎีระบบ

หลักการและแนวคิดของทฤษฎีระบบ เป็นทฤษฎีที่ทำให้ผู้บริหาร สามารถมองเห็นภาพรวมขององค์การทั้งหมด ตามหน้าที่ ที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม คำว่าระบบ อาจจัดได้ว่าเป็นกลุ่ม ของส่วนที่เกี่ยวข้องกัน และมีความสัมพันธ์กันในเชิงที่จะต้องบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน องค์ประกอบของระบบ ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการแปรสภาพ (Transformation Process) ปัจจัยนำออก (Outputs) และข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) ดังนี้ สมยศ (2544)

- 1) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ทรัพยากรต่างๆ ที่ต้องใช้ในกระบวนการบริหารนั้นคือทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทางกายภาพ ทรัพยากรทางการเงิน และข้อมูลที่ต้องใช้ ในการผลิตสินค้าและบริการ
- 2) กระบวนการแปรสภาพ ประกอบด้วย เทคนิคในการจัดการต่างๆ รูปแบบกิจกรรมการผลิต เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการผลิต
- 3) ปัจจัยนำออก ได้แก่ สินค้า บริการ กำไร ขาดทุน และผลที่คาดหวังอื่นๆ เช่น ศักยภาพของพนักงานที่พัฒนาขึ้น เป็นต้น
- 4) ข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) คือ ข้อมูลเกี่ยวกับผลที่เกิดจากกิจกรรมของ องค์การ ซึ่งสามารถนำไปพิจารณาเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในขั้นตอนต่าง ๆ ได้

หลักการและแนวคิดของทฤษฎีระบบ ดังนี้ จันทรานี (2545)

- 1) ทฤษฎีระบบมีความเชื่อว่า ระบบจะต้องเป็นระบบเปิด (Open System) กล่าวคือ จะต้องปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยได้รับอิทธิพลหรือผลกระทบตลอดเวลาจาก สภาพแวดล้อม
- 2) มีรูปแบบของการจัดลำดับ (The Hierarchical Model) ลักษณะของระบบ ใหญ่และระบบย่อยที่สัมพันธ์กัน
- 3) มีรูปแบบของปัจจัยป้อนเข้า และผลผลิต (Input Output Model) ซึ่งแสดงให้เห็นผลของปฏิสัมพันธ์ที่มีกับสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มต้นจากปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตตามลำดับ
- 4) แต่ละองค์ประกอบของระบบ จะต้องมีส่วนสัมพันธ์กัน หรือมีผลกระทบต่อกัน และกัน (The Entities Model) หมายความว่า ถ้าองค์ประกอบของระบบตัวใดตัวหนึ่งเปลี่ยนไป ก็จะมีผลต่อการปรับเปลี่ยนขององค์ประกอบตัวอื่นด้วย
- 5) ทฤษฎีระบบเชื่อในหลักการของการมีเหตุ-ผลของสิ่งต่างๆ (Cause and Effect) ซึ่งเป็นหลักการทางวิทยาศาสตร์ ที่สามารถพิสูจน์ได้ ทฤษฎีระบบไม่เชื่อผลของสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว
- 6) ทฤษฎีระบบจะมองทุกๆ อย่างในภาพรวมของทุกองค์ประกอบมากกว่าที่จะมองเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งของระบบ
- 7) ทฤษฎีระบบ คำนึงถึงผลของการปฏิบัติที่เป็น “Output” หรือ “Product” มากกว่า “Process” ซึ่งผลสุดท้ายของงานที่ได้รับ อาจมีมากมายหลายสิ่ง ซึ่งก็คือผลกระทบ (Outcome or

Impact) ที่เกิดขึ้นตามมาในภายหลังนั่นเอง

องค์ประกอบของระบบ

แนวคิดองค์ประกอบของระบบ ดังนี้ Schoderbeck and others (1990)

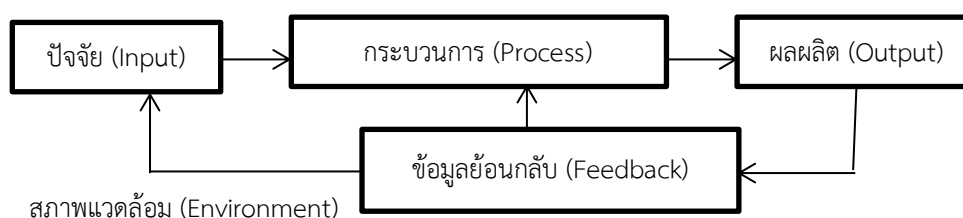
1) ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่เริ่มเข้าไปในระบบ เพื่อให้ระบบเกิด การทำงาน ขึ้น โดยมีองค์ประกอบย่อย คือ บุคลากร วัสดุ ปัจจัย พลังงาน ข้อมูลต่างๆ ที่จำเป็น ต่อการ ดำเนินงานในระบบ

2) กระบวนการ (Process) หมายถึง ขั้นตอนที่จะทำให้ปัจจัยนำเข้าต่างๆ ไปสู่ ผลผลิต เป็น กระบวนการจัดกระทำกับปัจจัยนำเข้า เพื่อให้ได้ผลผลิตตามที่ต้องการ

3) ผลผลิต (Output) หมายถึง ผลที่ได้จากกระบวนการจัดกระทำกับปัจจัยนำเข้าต่างๆและ สามารถนำมาเป็นปัจจัยนำเข้าของอีกระบบหนึ่ง ซึ่งมีการเชื่อมโยงกัน

4) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากผลผลิต เพื่อที่จะได้นำไปปรับปรุง องค์ประกอบของปัจจัยนำเข้า และกระบวนการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงผลผลิตให้มี คุณภาพมากยิ่งขึ้น

5) สภาพแวดล้อม (Environment) หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่ทั้งภายในและภายนอกของ ระบบ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบเป็นอย่างมาก สามารถชักนำให้ระบบดำเนินไปได้ อย่างดีบรรลุ วัตถุประสงค์ ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 องค์ประกอบของระบบตามแนวคิดของ Schoderbeck and others

ส่วนประกอบของระบบ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 5 ส่วน ดังนี้ ทิศนา (2545)

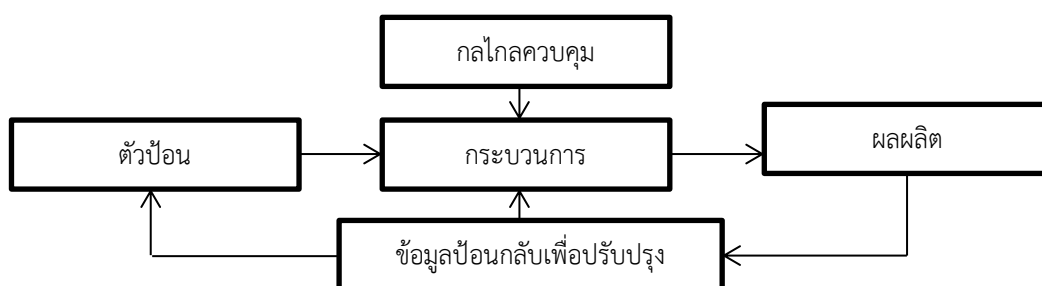
1) ตัวป้อน คือองค์ประกอบต่างๆ ของระบบ จะมีจำนวนและความสำคัญมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความความคิดและประสบการณ์ของผู้จัดระบบ

2) ประมวลผล คือ การจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ของระบบให้มีลักษณะที่ เอื้ออำนวยต่อการบรรลุเป้าหมายอาจมีองค์ประกอบเหมือนกันแต่ อาจมีลักษณะของการจัด ความสัมพันธ์แตกต่างกันได้

3) ผลผลิต คือ ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการดำเนินงาน หากผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ แสดงว่า ระบบมีประสิทธิภาพ หากผลที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง แสดงว่าระบบยังมีจุดบกพร่อง ควรที่จะพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกระบวนการ หรือตัวป้อน ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดผลนั้น

4) กลไกควบคุม คือ กลไกหรือวิธีการที่ใช้ในการควบคุมหรือตรวจสอบ กระบวนการให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5) ข้อมูลป้อนกลับ คือ ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตกับ จุดมุ่งหมาย ซึ่งจะ เป็นข้อมูลป้อนกลับไปสู่การปรับปรุงกระบวนการและตัวป้อน ซึ่งสัมพันธ์กับ ผลผลิตและตัวป้อน มีลักษณะ ดังภาพประกอบที่ 2.4

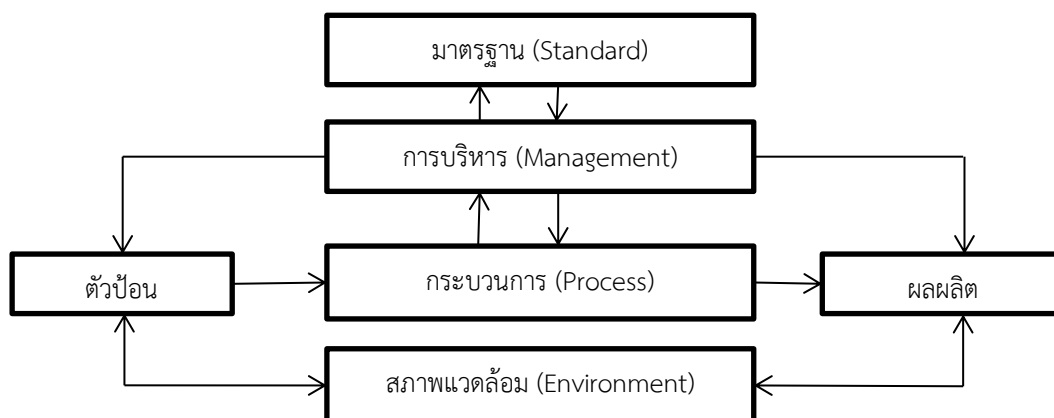

ภาพที่ 2.4 องค์ประกอบของระบบ

องค์ประกอบของระบบ มีดังนี้ สวัสดิ์ (2542)

1. ตัวป้อน (Input)
2. กระบวนการ (Process)
3. ผลผลิต (Output)
 - 3.1 โดยตั้งใจ (Intended)
 - 3.2 โดยไม่ได้ตั้งใจ (Unintended)
4. การบริหาร (Management)
 - 4.1 มาตรฐาน (Standard)
 - 4.2 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)
 - 4.3 สิ่งชี้แนะ (Initiator)

รายละเอียดดังแสดงในภาพที่ 2.5

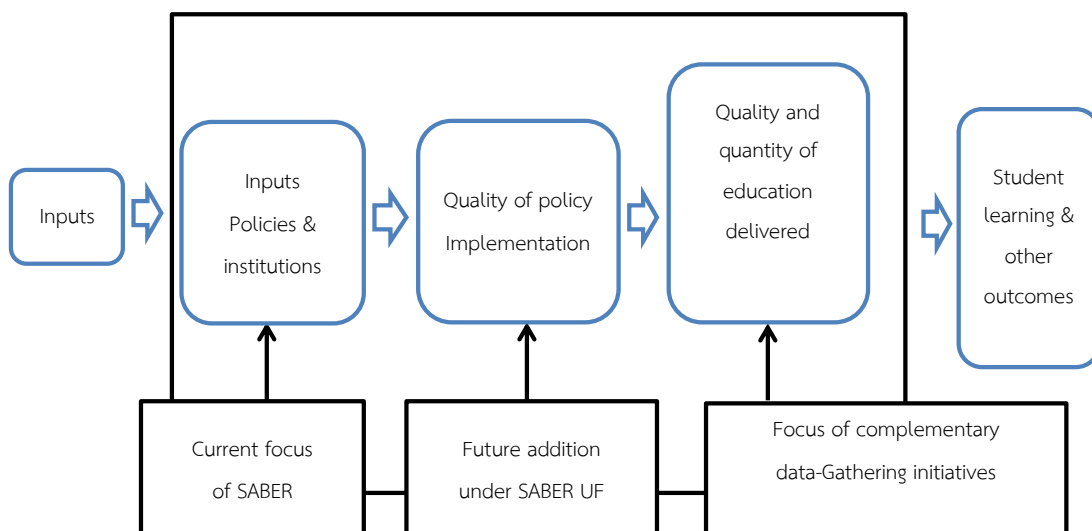

ภาพที่ 2.5 แสดงองค์ประกอบของระบบ

จากแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบเชิงระบบ สรุปได้ว่าองค์ประกอบของระบบประกอบด้วย 5 องค์ประกอบได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต 4) ข้อมูลป้อนกลับ และ 5) สภาพแวดล้อม ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าว จะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

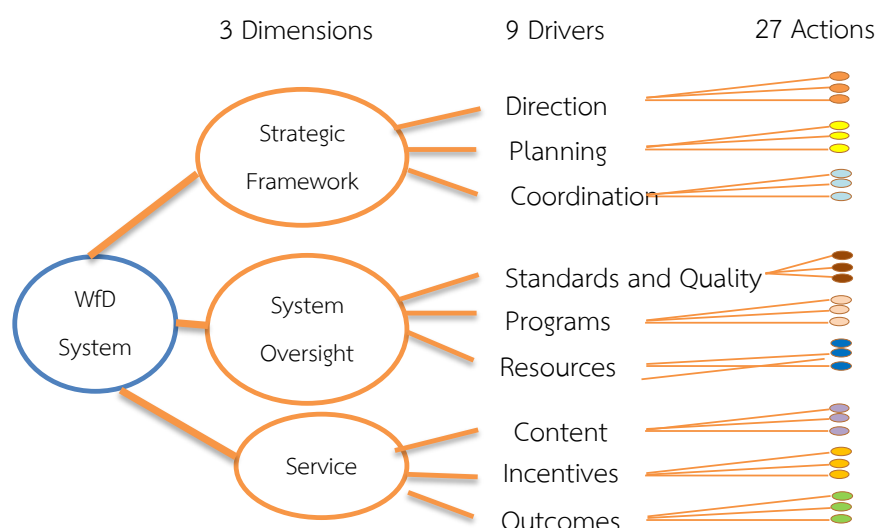
2.9 Systems Approach and Benchmarking for Education Results (SABER)

SABER เป็นข้อริเริ่มของธนาคารโลกในการให้ความช่วยเหลือประเทศต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียตะวันออก โดยดำเนินการสำรวจและสร้างความแข็งแกร่งให้แก่ระบบการศึกษาของแต่ละประเทศรวมทั้งประเทศไทย ผลสำรวจโครงการ SABER ซึ่งเป็นการประเมินระบบและการกำหนดค่าเทียบเคียง ที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา เช่น การนำเสนอแนวคิดเชิงนโยบายเกี่ยวกับการให้อิสระแก่โรงเรียน (School Autonomy) และระดับความรับผิดชอบของโรงเรียน ที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษา (Accountability) ประกอบด้วย 1) การพัฒนาคุณภาพครูและส่งเสริมความรับผิดชอบของครูให้มากขึ้น 2) การให้อิสระแก่โรงเรียนในการบริหารงบประมาณมากขึ้น รวมทั้งการกำหนดเงินเดือนครู นอกจากนี้ ยังร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับกระทรวงศึกษาธิการตามแผนการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งธนาคารโลกให้การสนับสนุนด้านเทคนิค และความช่วยเหลือในการพัฒนาความรู้ การนำแนวคิดหรือผลงานวิจัยต่างๆ ของธนาคารโลกในด้านการศึกษาไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งความร่วมมือจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการศึกษาของไทยระยะยาว

ภาพที่ 2.6 SABER and the Results Chain for Learning

และจากการศึกษาของ Tan, Jee Peng (World Bank, 2011) เรื่อง System Assessment and Benchmarking for Education Results (SABER), Workforce Development ที่นำเสนอเกณฑ์และระบบการประเมินผลการจัดการศึกษา ในการประชุม East Asia Conference on Skills Development for Productivity เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2554 ณ กรุงจากร์ตา ประเทศอินโดนีเซีย โดยมีเกณฑ์ในการประเมินผลการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 3 มิติ 9 กลไกขับเคลื่อน และ 27 กิจกรรมการดำเนินงาน มีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 2.7 แสดงแนวคิด SABER (System Assessment and Benchmarking Education Results) ของ Tan, Jee Peng (World Bank, 2011)

จากภาพที่ 2.7 แนวคิด SABER ของ Tan, Jee Peng (World Bank, 2011) ประกอบด้วย 3 มิติ 9 กลไกการขับเคลื่อน โดยมีกิจกรรมการดำเนินงานที่หลากหลายตามลักษณะของมิติและกลไกขับเคลื่อนประมาณ 27 กิจกรรมการดำเนินงาน ตามความเหมาะสมและบริบทของแต่ละประเทศ โดยมีรายละเอียดดังนี้

มิติที่ 1 กรอบกลยุทธ์ (Strategic Framework) มี 3 กลไกขับเคลื่อน คือ

- 1) ด้านทิศทาง (Direction)
- 2) ด้านแผนงาน (Planning)
- 3) ด้านประสานความร่วมมือ (Coordination)

มิติที่ 2 การจักระบบงาน (System Oversight) มี 3 กลไกขับเคลื่อน คือ

- 1) ด้านคุณภาพและมาตรฐาน (Standards and Quality)
- 2) ด้านโปรแกรม (Programs)
- 3) ด้านทรัพยากร (Resources)

มิติที่ 3 การดำเนินงาน (Service Delivery) มี 3 กลไกขับเคลื่อน คือ

- 1) ด้านเนื้อหา (Content)
- 2) ด้านแรงจูงใจ (Incentives)
- 3) ด้านผลลัพธ์ (Outcomes)

แนวทางการสังเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จดังกล่าวข้างต้น เป็นเครื่องมือในการประเมินองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา

เมื่อพิจารณาแนวทางของการจัดการศึกษาในกลุ่มอาชีวศึกษา นโยบายของรัฐบาลด้านการศึกษาเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา การอาชีวศึกษากับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ความสำเร็จในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ สามารถประยุกต์ใช้แนวคิดของ Tan, Jee Peng ที่ได้นำเสนอเกณฑ์และระบบการประเมินผลการจัดการศึกษา SABER ของ Tan, Jee Peng ได้

กล่าวคือ การบริหารจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ มีกรอบกลยุทธ์ ที่ชัดเจนทั้งในระดับชาติ ระดับกระทรวงศึกษาธิการ และระดับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งกลไกขับเคลื่อน การดำเนินงานบริหารจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ เป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านทิศทาง และการประสานความร่วมมือ มีการจักระบบการบริหารที่ชัดเจนด้วยการสนับสนุนด้านคุณภาพมาตรฐาน การจัดโปรแกรม ที่หลากหลายกับความ ต้องการ และที่สำคัญการสนับสนุนทรัพยากร ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ปัจจุบันมีสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาหลายแห่งดำเนินการความร่วมมือกับสถานประกอบการเป็นที่ยอมรับ ซึ่งส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหาร

จัดการ ศักยภาพของครู ความโดดเด่นของสาขาวิชาและความเหมาะสมของสถานที่ตั้ง ไม่ได้มีรูปแบบที่ชัดเจน ดังนั้น หากมีรูปแบบการบริหารจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ ก็สามารถใช้เป็นต้นแบบในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้

2.10 การพัฒนารูปแบบและการจัดทำคู่มือ

2.10.1 การพัฒนารูปแบบ รูปแบบ หมายถึง โครงสร้าง โปรแกรม แบบจำลอง หรือตัวแบบ ที่จำลองสภาพความเป็นจริง ที่สร้างขึ้นจากการลดทอนเวลา และเทศะ พิจารณามีสิ่งใดบ้างที่จะต้องนำมาศึกษาเพื่อใช้แทนแนวความคิดหรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง โดยอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบนั้น รูปแบบเป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผัง ไตอะแกรม หรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองหรือบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้นเป็นรูปย่อของความจริงของปรากฏการณ์ ซึ่งแสดงด้วยข้อความ จำนวน หรือภาพ สำหรับอธิบายปรากฏการณ์เพื่อลดทอนเวลาและเทศะ ทำให้เข้าใจความจริงของปรากฏการณ์ได้ดียิ่งขึ้น

2.10.1.1 องค์ประกอบของรูปแบบ

- รูปแบบจะต้องนำสู่การทำนาย ผลที่ตามมาซึ่งสามารถพิสูจน์ทดสอบได้ กล่าวคือ สามารถนำไปสร้างเครื่องมือเพื่อไปพิสูจน์ทดสอบได้
- โครงสร้างของรูปแบบจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ซึ่งสามารถอธิบายปรากฏการณ์/เรื่องนั้นได้
- รูปแบบจะต้องสามารถช่วยสร้างจินตนาการ ความคิดรวบยอด และความสัมพันธ์ รวมทั้งช่วยขยายขอบเขตของการสืบเสาะความรู้
- รูปแบบควรจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง

2.10.1.2 ลักษณะของรูปแบบ

รูปแบบ ใช้กันอยู่ทั่วไป มี 5 แบบ หรือ 5 ลักษณะ คือ

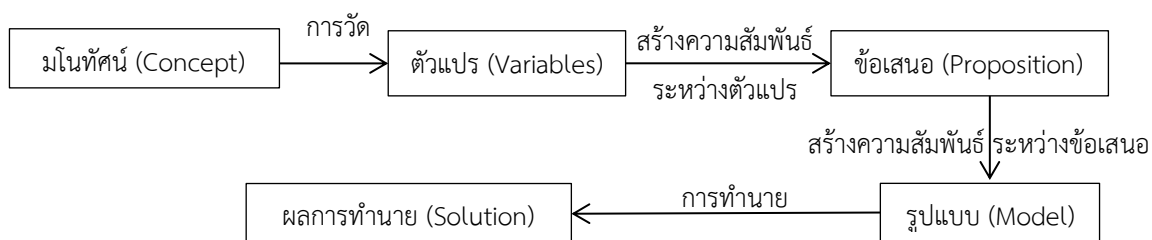
- 1) รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกในลักษณะของการเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ อย่างน้อย 2 สิ่งขึ้นไป รูปแบบนี้ใช้กันมากทางด้านวิทยาศาสตร์กายภาพ สังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์
- 2) รูปแบบเชิงภาษา ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางภาษา ใช้ภาษา (พูดและเขียน) รูปแบบนี้ใช้กันมากทางด้านศึกษาศาสตร์
- 3) รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางสูตร

คณิตศาสตร์ ซึ่งส่วนมากจะเกิดขึ้นหลังได้รูปแบบเชิงภาษาแล้ว

- 4) รูปแบบเชิงแผนผัง ได้แก่ความคิดที่แสดงออกผ่านทางแผนผัง
แผนภาพ ไดอะแกรม กราฟ เป็นต้น
- 5) รูปแบบเชิงสาเหตุ ได้แก่ความคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์
เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ของสภาพการณ์/ปัญหาใด ๆ รูปแบบด้านศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่
มักเป็นแบบนี้

2.10.1.3 การสร้างรูปแบบ

การสร้างรูปแบบ คือ การกำหนดมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เพื่อชี้ให้เห็นชัดเจนว่า รูปแบบเสนออะไร เสนออย่างไร เพื่อให้ได้อะไร และสิ่งที่ได้นั้นอธิบายปรากฏการณ์อะไร และนำไปสู่ข้อค้นพบอะไรใหม่ ดังรายละเอียด การสร้างรูปแบบ ดังภาพที่ 2.8

ภาพที่ 2.8 ขั้นตอนการสร้างรูปแบบ

กล่าวโดยสรุป รูปแบบที่จะนำไปใช้ให้ได้ประโยชน์สูงสุดนั้น รูปแบบต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญ คือ มีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง สามารถทำนายผลได้ สามารถขยายความผลการทำนายได้ กว้างขวางขึ้น และสามารถนำไปสู่แนวคิดใหม่ ๆ สำหรับการพัฒนารูปแบบนี้ ผู้ศึกษาจะต้องศึกษาแนวคิดทฤษฎีในการสร้างรูปแบบ นำเอาข้อมูลมาจัดเก็บ มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เพื่อกำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบ กำหนดโครงสร้างและข้อเสนอของรูปแบบอย่างชัดเจน เพื่อนำไปสู่ผลสรุปเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่มุ่งหวังของการศึกษา วิธีการทดสอบและปรับปรุงรูปแบบก่อนนำรูปแบบไปใช้งานจริง ประเมินผลหลังจากนำรูปแบบไปใช้งานจริง

2.10.1.4 การพัฒนารูปแบบ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบพบว่า การพัฒนารูปแบบนี้ อาจจะมีขั้นตอนในการดำเนินงานแตกต่างกันไป แต่โดยทั่วไปแล้วอาจจะแบ่งออก เป็นสองตอนใหญ่ ๆ คือ การสร้างรูปแบบ (construct) และการหาความตรง (validity) ของรูปแบบ (Willer, 1967, p. 83) ส่วนรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนที่มีการดำเนินการอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะและกรอบแนวคิดซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนี้ ๆ ตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ

การพัฒนาารูปแบบตามแนวทางการศึกษาของ รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2548, หน้า 92-93) ได้พัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมุ่งศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม การศึกษามีรายละเอียดในการดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ได้รับเลือกเป็นโครงการนำร่อง การวิจัยและการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการศึกษาสภาพจริงจากรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบจำลองเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การโดยการสังเคราะห์แบบสัมภาษณ์จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 นำมาสร้างเป็นรูปแบบจำลองระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์การด้วยการสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิแบบเลือกตอบ เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการพัฒนารูปแบบระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์การโดยใช้เทคนิคเดลฟายจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติการใช้รูปแบบจำลองจากขั้นตอนที่ 2 นำมาศึกษาวิเคราะห์ และกำหนดรูปแบบระบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การด้วยเทคนิคเดลฟาย 3 รอบ

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์หาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาคือผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 5 การสรุปและนำเสนอรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การและจัดทำเป็นรายงานผลการวิจัยต่อไป

จากการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบพอสรุปได้ว่าการสร้างรูปแบบ นั้นไม่มีข้อกำหนดที่ตายตัวแน่นอนว่าต้องทำอะไรบ้าง แต่โดยทั่วไปจะเริ่มต้นจากการศึกษา องค์ความรู้ (intensive knowledge) เกี่ยวกับเรื่องที่เราจะสร้างรูปแบบให้ชัดเจน จากนั้นจึงค้นหาสมมุติฐานและหลักการของรูปแบบที่จะพัฒนา แล้วสร้างรูปแบบตามหลักการที่กำหนดขึ้น และนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความเหมาะสมและหาคุณภาพของรูปแบบต่อไป ส่วนการพัฒนาารูปแบบมีการดำเนินการเป็นสองตอนใหญ่ คือ การสร้างรูปแบบและการประเมินความเหมาะสมและการหาคุณภาพของรูปแบบ

2.10.2 การจัดทำคู่มือ

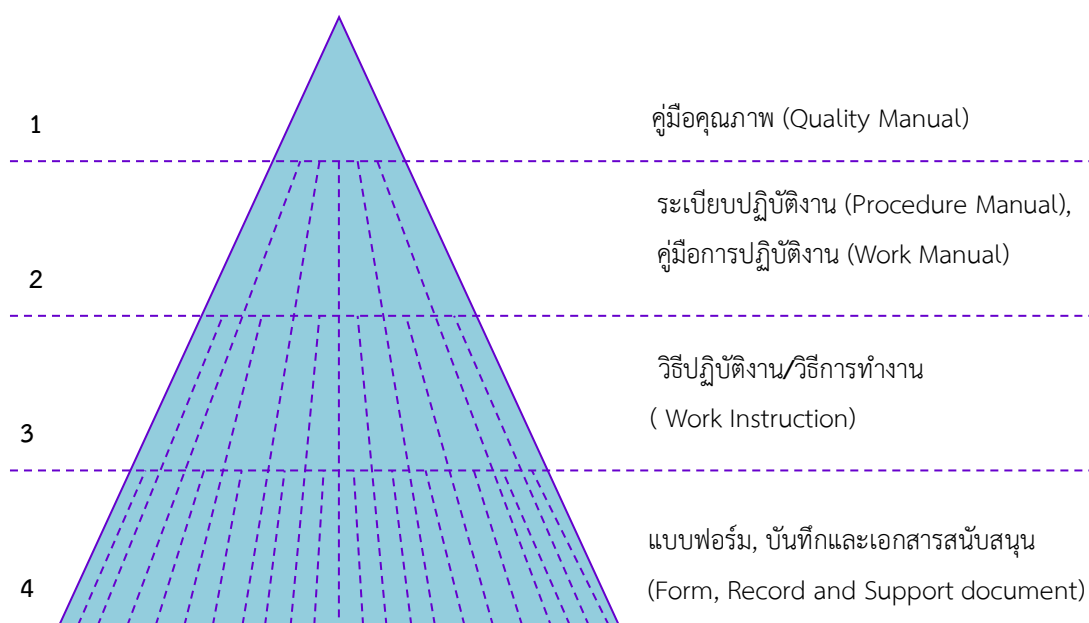
2.10.2.1 ความหมาย คู่มือ หมายถึง สื่อที่ใช้อธิบายถึงทิศทาง แนวทาง ขั้นตอน

หรือวิธีการปฏิบัติงาน โดยอาจจะอยู่ในลักษณะต่าง ๆ เช่น ระเบียบปฏิบัติ คู่มือการปฏิบัติงาน วิธีการทำงาน รูปภาพ แบบฟอร์ม กำหนดเป็นแนวทาง ขั้นตอน หรือวิธีการไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารหรือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

ภาพรวมของคู่มือภายในองค์กร (Documentation Overview) เอกสารของแต่ละองค์กร ประกอบด้วย

- เอกสารแสดงวิสัยทัศน์ ภารกิจ นโยบาย และวัตถุประสงค์ ขององค์กร
- คู่มือคุณภาพ (Quality Manual)
- ระเบียบปฏิบัติ คู่มือการปฏิบัติงาน (Procedure Manual/Work Manual)
- วิธีการทำงาน (Work Instruction)
- เอกสารจากภายนอกที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงาน (Support Document)

2.10.2.2 โครงสร้างของคู่มือปฏิบัติงานในองค์กร โดยทั่วไปแบ่งเป็น 4 ระดับ แสดงดังภาพที่ 2.9

ภาพที่ 2.9 โครงสร้างคู่มือการปฏิบัติงาน (Work Manual)

ระดับที่ 1 คู่มือคุณภาพ (Quality Manual)

- ระบุรายละเอียดขององค์กร และนโยบาย วิสัยทัศน์ ภารกิจ ขององค์กร
- ประกอบด้วยกระบวนการต่างๆที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กร
- อ้างอิงถึงระเบียบปฏิบัติที่สนับสนุนนโยบายขององค์กรและกระบวนการ
- อธิบายปฏิสัมพันธ์ของแต่ละกระบวนการภายในองค์กร

โครงสร้างของคู่มือคุณภาพ ประกอบด้วย

- วัตถุประสงค์/ขอบเขตขององค์กร
- ข้อมูลแนะนำองค์กร ประวัติองค์กร
- โครงสร้างองค์กร หน้าที่ความรับผิดชอบ
- นโยบายขององค์กร (นโยบาย วิสัยทัศน์ ภารกิจ)
- ผังกระบวนการภายในองค์กร

รายละเอียดของแต่ละกระบวนการโดยสังเขป

ประโยชน์ของคู่มือคุณภาพ

- เป็นแนวทางให้กับเจ้าหน้าที่ทราบถึงนโยบาย วิสัยทัศน์ ภารกิจ ขององค์กร
- ใช้อธิบายจุดประสงค์และโครงสร้างองค์กร
- สร้างความประทับใจให้แก่บุคคลทั่วไป ให้มีความมั่นใจมากขึ้น
- ใช้อธิบายรายละเอียดของกระบวนการ
- เป็นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารใช้ในการทบทวนและตรวจติดตามระบบบริหารคุณภาพ

ภายใน

ระดับที่ 2 ระเบียบปฏิบัติ / คู่มือการปฏิบัติงาน (Procedure / Work Manual)

- เปรียบเสมือนแผนที่บอกเส้นทางการทำงานที่มีจุดเริ่มต้น และสิ้นสุดของกระบวนการ
- ระบุถึงขั้นตอนและรายละเอียดของกระบวนการต่างๆ ขององค์กรและวิธีควบคุมกระบวนการนั้น
- มักจัดทำขึ้นสำหรับ ลักษณะงานที่ซับซ้อน มีหลายขั้นตอนและเกี่ยวข้องกับคนหลายคน

— สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน

วัตถุประสงค์ของการจัดทำระเบียบปฏิบัติ/คู่มือการปฏิบัติงาน

- เพื่อให้การปฏิบัติงานในปัจจุบันเป็นมาตรฐานเดียวกัน

- ผู้ปฏิบัติงานทราบและเข้าใจว่าควรทำอะไรก่อนและหลัง
- ผู้ปฏิบัติงานทราบว่าควรปฏิบัติงานอย่างไร เมื่อใด กับใคร
- เพื่อให้การปฏิบัติงานสอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายขององค์กร

- เพื่อให้ผู้บริหารติดตามงานได้ทุกขั้นตอน
- เป็นเครื่องมือในการฝึกอบรม
- ใช้เป็นเอกสารอ้างอิงในการทำงาน
- ใช้เป็นสื่อในการประสานงาน

ประโยชน์ของการจัดทำระเบียบปฏิบัติ/คู่มือการปฏิบัติงาน

- ได้งานที่มีคุณภาพตามที่กำหนด
- ผู้ปฏิบัติงานไม่เกิดความสับสน
- แต่ละหน่วยงานรู้งานซึ่งกันและกัน
- บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่สามารถทำงานแทนกันได้
- สามารถเริ่มปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วเมื่อมีการโยกย้ายตำแหน่งงาน
- ลดขั้นตอนการทำงานที่ซับซ้อน
- ลดข้อผิดพลาดจากการทำงานที่ไม่เป็นระบบ
- ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในการทำงาน
- ช่วยให้เกิดความสม่ำเสมอในการปฏิบัติงาน
- ช่วยลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในการทำงาน
- ช่วยลดการตอบคำถาม
- ช่วยลดเวลาในการสอนงาน
- ช่วยให้การงานเป็นมืออาชีพ
- ช่วยในการออกแบบระบบงานใหม่และปรับปรุงงาน

ระดับที่ 3 วิธีปฏิบัติงาน/วิธีการทำงาน (Work Instruction)

วิธีการปฏิบัติงานจะมีรายละเอียดวิธีการทำงานเฉพาะ หรือแต่ละขั้นตอนย่อยของกระบวนการ เป็นข้อมูลเฉพาะ คำแนะนำในการทำงานและรวมทั้งวิธีที่องค์กรใช้ในการปฏิบัติงานโดยละเอียด การจัดทำเอกสารวิธีปฏิบัติงานมีลักษณะดังนี้

- มีการระบุถึงวัตถุประสงค์

- ไม่มีโครงสร้างที่ชัดเจน เขียนได้หลายลักษณะตามความเหมาะสมของงาน
- ควรเขียนให้เข้าใจง่าย มีความยืดหยุ่นและรัดกุม
- ใช้คำศัพท์ให้เหมาะสมกับผู้ใช้งานเอกสาร
- อาจเป็นข้อความ Flow chart รูปภาพ รูปการ์ตูน หรือวิดีโอ
- ประโยชน์ของเอกสารวิธีปฏิบัติงาน
- ผู้ปฏิบัติงานทราบรายละเอียดและทำงานได้อย่างถูกต้อง
- ทราบถึงตำแหน่งงานที่รับผิดชอบ
- ทราบถึงเทคนิควิธีการทำงานที่มีประสิทธิภาพ
- ระดับที่ 4:แบบฟอร์ม บันทึกและเอกสารสนับสนุน
- เป็นเอกสารที่ใช้ในการทำงานเพื่อให้งานนั้นๆ มีความสมบูรณ์
- แบบฟอร์ม (Forms) ใช้สำหรับลงบันทึกผลการทำงานและผลลัพธ์ที่ได้จากการทำงาน
- บันทึก (Record) จะถูกเก็บไว้สำหรับการเรียกออกมาใช้และควรมีการควบคุมตามกระบวนการควบคุมบันทึก
- เอกสารสนับสนุน (Support Document) เอกสารที่ใช้อ้างอิงหรืออธิบายรายละเอียดในการทำงานในรูปแบบที่องค์กรมีใช้อยู่ เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด กฎหมาย หนังสือชี้แจงมาตรฐานต่าง ๆ เป็นต้น
- ประโยชน์ของแบบฟอร์มและเอกสารสนับสนุน
- ช่วยให้การทำงานนั้นๆ มีความสมบูรณ์ ครบถ้วน
- เป็นเอกสารอ้างอิงในการทำงาน
- ช่วยให้ไม่ทำงานผิดขั้นตอน
- ช่วยป้องกันอุบัติเหตุ ทำงานได้อย่างปลอดภัย
- ลักษณะของเอกสารการปฏิบัติงานที่ดี
- กระชับ ชัดเจน เข้าใจได้ง่าย
- เป็นประโยชน์สำหรับการทำงานและฝึกอบรม
- เหมาะสมกับองค์กรและผู้ใช้งานแต่ละกลุ่ม
- มีความน่าสนใจ น่าติดตาม มีตัวอย่างประกอบ
- ความเป็นปัจจุบัน (Update) ไม่ล้าสมัย

ตารางที่ 2.17 คุณสมบัติและทักษะของผู้จัดทำเอกสารการปฏิบัติงาน

คุณสมบัติ	ทักษะ
มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเรื่องนั้น ๆ	ทักษะการวิเคราะห์ (Analysis Skills)
เป็นคนช่างสังเกต	ทักษะการสื่อสาร (Communication Skills)
เอาใจใส่ในรายละเอียดของการทำงาน	ทักษะออกแบบ (Design Skills)
รู้ทฤษฎีและความรู้พื้นฐานของการวิเคราะห์ระบบงาน	ทักษะการประเมินผล (Evaluation Skills)
รู้หลักการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ	
รู้เทคโนโลยีสมัยใหม่	

ขั้นตอนการจัดทำเอกสารการปฏิบัติงาน

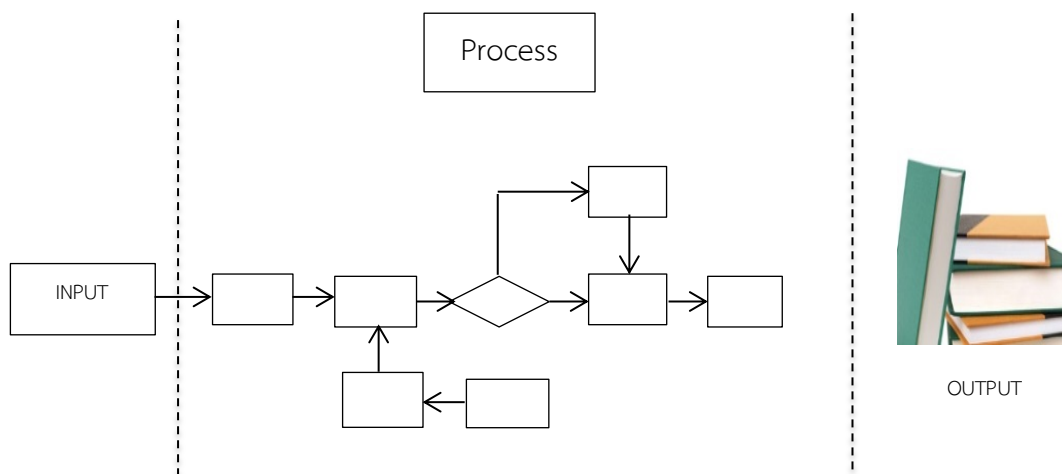
1. ศึกษารายละเอียดของงานจากเอกสาร
2. สังเกตการปฏิบัติงานจริง
3. จัดทำ Work Flow อย่างง่าย
4. จัดทำรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน
5. มีการทดสอบโดยให้ผู้ปฏิบัติงานอ่าน และผู้ที่ไม่ได้ปฏิบัติงานอ่าน
6. ตรวจสอบกับนิติกร ว่ามีประเด็นใดขัดต่อกฎหมาย หรือกฎระเบียบของทางหน่วยงานหรือไม่

หากมีให้แก้ไขปรับปรุง

7. ขออนุมัติ
8. บันทึกเข้าระบบการควบคุมและแจกจ่ายเอกสาร
9. ดำเนินการแจกจ่ายหรือเผยแพร่
10. ดำเนินการฝึกอบรมหรือชี้แจงวิธีการใช้
11. มีการทดสอบความเข้าใจของผู้ใช้งาน
12. รวบรวมข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงคู่มือให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.10.2.3 เครื่องมือในการจัดทำเอกสาร

1) การศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการ (Process Analysis) Input – Output Analysis

ภาพที่ 2.10 การศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการ

2) การใช้ Flow Chart แนวทางการเขียน Flow Chart คือ การใช้สัญลักษณ์ต่างๆ ในการเขียนแผนผังการทำงาน เพื่อให้เห็นถึงลักษณะ และความสัมพันธ์ก่อนหลังของแต่ละขั้นตอนในกระบวนการทำงาน

ประโยชน์ของ Flow Chart

- ช่วยให้เข้าใจกระบวนการทำงานง่ายขึ้น
- เป็นเครื่องมือสำหรับฝึกอบรมพนักงาน
- การชี้บ่งถึงปัญหา และโอกาสในการปรับปรุงกระบวนการ
- ช่วยให้เห็นภาพความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
- สะดวกในการนำไปเขียนเป็นระเบียบปฏิบัติ คู่มือการปฏิบัติงาน หรือวิธีการ

ปฏิบัติงานในลำดับต่อไป

การเขียน Flowchart

- ผู้เขียนควรเข้าใจกระบวนการและการปฏิบัติงานจริง
- กำหนดกระบวนการที่ต้องเขียน Flowchart

- เขียนขั้นตอน กิจกรรม การตัดสินใจ
- จัดลำดับก่อนหลังของขั้นตอนดังกล่าว
- เขียน Flowchart โดยใช้สัญลักษณ์ที่เหมาะสม
- ตรวจสอบและปรับปรุง Flowchart ที่เขียนเสร็จ ปฏิบัติได้ กระบวนการมีประสิทธิภาพ ไม่ซ้ำซ้อน ทำแล้วได้ประโยชน์

2.10.2.4 โครงสร้างของระเบียบปฏิบัติ/คู่มือการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

- 1) วัตถุประสงค์ (Objectives) : เป็นการชี้แจงให้ผู้อ่านทราบถึงวัตถุประสงค์ในการจัดทำเอกสารเรื่องนี้ขึ้นมา
- 2) ขอบเขต (Scope) : เป็นการชี้แจงให้ผู้อ่านทราบถึงขอบเขตของกระบวนการในคู่มือว่าครอบคลุมตั้งแต่ขั้นตอนใด ถึงขั้นตอนใด หน่วยงานใด กับใคร ที่ใด และเมื่อใด
- 3) คำจำกัดความ (Definition) : เป็นการชี้แจงให้ผู้อ่านทราบถึงคำศัพท์เฉพาะซึ่งอาจเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ หรือคำย่อ ที่กล่าวถึงภายใต้ระเบียบปฏิบัตินั้นๆ เพื่อให้เป็นที่เข้าใจตรงกัน
- 4) หน้าที่ความรับผิดชอบ (Responsibilities) : เป็นการชี้แจงให้ผู้อ่านทราบว่าใครบ้างที่เกี่ยวข้องกับระเบียบปฏิบัตินั้น ๆ โดยมักจะเรียงจากผู้อำนวยการหรือตำแหน่งสูงสุดลงมา
- 5) ขั้นตอนการปฏิบัติหรือระเบียบปฏิบัติ (Procedure) : เป็นการอธิบายขั้นตอนการทำงานอย่างละเอียด ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อใด โดยสามารถจัดทำได้ในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การใช้ข้อความอธิบาย การใช้ตารางอธิบาย การใช้แผนภูมิ และการใช้ Flow Chart
- 6) เอกสารอ้างอิง (Reference Document) : เป็นการชี้แจงให้ผู้อ่านทราบถึงเอกสารอื่นใดที่ต้องใช้ประกอบคู่กันหรืออ้างอิงถึงกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานนั้นๆ สมบูรณ์ ได้แก่ ระเบียบปฏิบัติเรื่องอื่น พระราชบัญญัติ กฎหมาย กฎระเบียบ หรือวิธีการทำงาน เป็นต้น
- 7) แบบฟอร์มที่ใช้ (Form) : เป็นการชี้แจงให้ผู้อ่านทราบถึงแบบฟอร์มต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการบันทึกข้อมูลของผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการปฏิบัติงานของกระบวนการนั้น ๆ
- 8) เอกสารบันทึก (Record) : เป็นการชี้แจงให้ผู้อ่านทราบว่าบันทึกใดบ้างที่ต้องจัดเก็บเพื่อเป็นข้อมูลหรือหลักฐานของการปฏิบัติงานนั้น ๆ พร้อมทั้งระบุถึงผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บ สถานที่ ระยะเวลา และวิธีการจัดเก็บ

2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการของวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต มีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาสภาพการบริหารจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการของวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบและคู่มือการบริหารจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการของวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต ดำเนินการตามรูปแบบและคู่มือการบริหารจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการของวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต และประเมินผลการใช้รูปแบบและคู่มือการบริหารจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการของวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.11.1 งานวิจัยในประเทศ

อำนาจ และคณะ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาการพัฒนาผู้เรียนระบบทวิภาคี สาขาวิชาเครื่องกล ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพความพร้อมของนักเรียนที่เรียนระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาเครื่องกล ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อสู่ประชาคมอาเซียน 2) ศึกษาผลกระทบของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ที่มีต่อแรงงานอาชีวศึกษาไทย 3) นำเสนอแนวทางพัฒนานักเรียนที่เรียนระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาเครื่องกล ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อสู่ประชาคมอาเซียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้าแผนก ครูผู้สอน จำนวน 20 คน นักเรียนที่เรียนระบบทวิภาคี 48 คน ผู้ประกอบการ 8 คน รวมเป็น 76 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพความพร้อมของนักเรียนที่เรียนระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาเครื่องกล ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อสู่ประชาคมอาเซียน ด้านการสื่อสาร ขาดความพร้อมในการจัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านภาษาอาเซียน หรือภาษาอื่น ๆ ในสถานศึกษาและสถานประกอบการ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ขาดความพร้อม ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การติดต่อสื่อสาร และเรียนรู้เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ด้านทักษะวิชาชีพ ขาดความพร้อมในการเพิ่มทักษะวิชาชีพ การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และมีวิธีคิดที่ถูกต้อง และด้านความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ขาดความพร้อมในความรู้ด้านการเมือง ด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจด้านสังคมและวัฒนธรรม ของประชาคมอาเซียน ผลกระทบกับการเข้ามาของประชาคมอาเซียนมีผลต่อแรงงานอาชีวศึกษาไทย ด้านการสื่อสาร จำเป็นต้องมีทักษะพื้นฐานภาษาอังกฤษและสามารถใช้ภาษาอาเซียนได้มากกว่า 2 ภาษา ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ ต้องมีความรู้ความสามารถ

พื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ต้องทันสมัย ด้านทักษะวิชาชีพ ต้องมีการปรับหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการเพื่อพัฒนาทักษะที่ต้องการ ให้เท่าเทียมกับประชาคมอาเซียน และด้านความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ต้องมีความรู้เรื่องประชาคมอาเซียนทุกด้าน และให้นักเรียนตระหนักในเรื่องแรงงานเสรีที่จะมีการแข่งขัน จะมีผลกระทบต่อแรงงานอาชีวศึกษาไทย และแนวทางการพัฒนานักเรียนระบบทวิภาคีสาขาวิชาเครื่องกล ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) อาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ด้านการสื่อสาร ให้มีการจัดฝึกอบรมพื้นฐานภาษาอาเซียน ส่งเสริมการใช้การสื่อสารภาษาในสถานศึกษา และสถานประกอบการ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จัดทำข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีมาตรฐาน แรงงานที่จะเข้ามาแข่งขันกับแรงงานไทยในอนาคต ด้านทักษะวิชาชีพ ควรเพิ่มทักษะให้เกิดความชำนาญ และให้มีคุณภาพทัดเทียมประชาคมอาเซียน และมีการพัฒนาหลักสูตรเพิ่มทักษะวิชาชีพให้มากขึ้น และด้านความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ควรจัดอบรมให้ความรู้ประชาคมอาเซียนในด้านต่าง ๆ ที่จะมีผลต่อแรงงานอาชีวศึกษาไทย เพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ฐิติมา และคณะ (2560 : ออนไลน์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวโน้มการพัฒนากำลังคนสายอาชีวศึกษา ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ภาคเหนือตอนล่าง เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์นโยบายการพัฒนาากำลังคนสายอาชีวศึกษา ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ภาคเหนือตอนล่างเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2) วิเคราะห์แนวโน้มการพัฒนากำลังคนสายอาชีวศึกษา ประเภทวิชาพาณิชยกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ภาคเหนือตอนล่างเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 3) พัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนากำลังคนสายอาชีวศึกษา ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ภาคเหนือตอนล่างเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนี้ วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 วิเคราะห์นโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกำลังคนสายอาชีวศึกษา วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือตัวแทนผู้ใช้กำลังคนสายอาชีวศึกษาจำนวน 3 กลุ่ม คือ หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด กลุ่มตัวแทนท่องเที่ยวในเขตภาคเหนือตอนล่างทั้ง 9 จังหวัด จำนวนทั้งสิ้น 27 คน และในวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้ใช้กำลังคนสายอาชีวศึกษา 2) กลุ่มผู้ผลิตกำลังคนสายอาชีวศึกษาจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผลการวิจัยพบว่าการเตรียมความพร้อมของกำลังคนสายอาชีวศึกษานั้นจะต้องมีคุณลักษณะเบื้องต้นใน 3 ประเด็น (1.1)

ด้านความรู้ (Knowledge) (1.2) ด้านทัศนคติ (Attitude) และ (1.3) ด้านทักษะ (Skill) ส่วนแนวโน้มในการพัฒนากำลังคนสายอาชีวศึกษานั้น

กชกร (2562) ได้จัดทำวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการสร้างแบรนด์เพื่อสร้างความได้เปรียบเชิงแข่งขันของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาครัฐ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษายุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2) ศึกษาและวิเคราะห์ สภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 3) ศึกษาความได้เปรียบเชิงแข่งขันด้วย การสร้างแบรนด์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 4) นำเสนอยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย ในการสร้างแบรนด์เพื่อสร้างความได้เปรียบเชิงแข่งขันของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาครัฐ งานวิจัยนี้เป็นการ วิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อสอบถามความคิดเห็น (Verification) ไปยังกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 426 สถานศึกษาและใช้สถิติในการวิจัยเชิงปริมาณได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเรียบร้อยแล้วนำมาทำข้อคำถามการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 11 ตัวอย่าง ผลจากงานวิจัยเพื่อให้มีภาพเชิงบวกและเป็นผู้นำในการผลิตกำลังคนสู่สถานประกอบการยุคไทยแลนด์ 4.0 ผู้วิจัยนำเสนอยุทธศาสตร์ 6 ยุทธศาสตร์

ทนก (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพแบบบูรณาการของหลักสูตร การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพแบบบูรณาการ ซึ่งมีองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดองค์กร ด้านบุคลากร ด้านขั้นตอนการดำเนินงาน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านงบประมาณ และด้านหลักสูตรฝึกอบรม มีการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้จริงในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ สอนในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิคพะเยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 10 คน และมีการติดตามผลการปฏิบัติงานภายหลังการฝึกอบรม 3 เดือน การประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม ประยุกต์ใช้แบบจำลองแบบซิป (CIPP-Model) ของ แดเนี่ยล แอล สตัฟเฟิลบีม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

การจัดองค์กรการดำเนินงาน ควรทำในรูปคณะกรรมการดำเนินงาน โดยมี รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หรือหัวหน้าคณะวิชา เป็นประธานคณะทำงาน ผู้ทำงาน ผู้ประสานงาน และผู้สอน ต้องเป็นครูที่มีประสบการณ์ ในการสอนอย่างน้อย 1 ปี ผู้ประเมิน ต้องมีตำแหน่งเป็นหัวหน้าแผนก/หัวหน้าคณะ หรือรองผู้อำนวยการฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และทุกคนต้องผ่านการอบรมตามหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพแบบบูรณาการ

การดำเนินงานควรมีขั้นตอนดังนี้ คือ ประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง ประชาสัมพันธ์โครงการฯ คัดเลือกผู้ทำงาน จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ วางแผนการสอนตามหลักสูตร จัดทำแผนการประเมินผล ดำเนินการด้าน

การสอน ประเมินผลตามแผน รายงานผลการประเมิน ด้านสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการ ใช้เช่นเดียวกับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ ส่วนเครื่องมือ อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ได้แก่ คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ประกอบ เครื่องฉายภาพจากคอมพิวเตอร์ กล้องถ่ายภาพนิ่งและกล้องวิดีโอ เครื่องถ่ายเอกสาร และอุปกรณ์เครื่องเขียนทั่วไป สำหรับงบประมาณควรได้รับการสนับสนุนในด้านการจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์สำนักงาน อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์โสตทัศนศึกษาเพื่อใช้สำหรับงานโครงการ ค่าวัสดุฝึกเพิ่มเติม ค่าเบี้ยเลี้ยงและยานพาหนะ ค่าใช้จ่ายในการประชุม ฝึกอบรม และการติดตามประเมินผล

หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยหัวเรื่องการอบรม จำนวน 18 หัวเรื่อง

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และทุกองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมมีความสอดคล้องกันสูง ค่าดัชนีความสอดคล้องเฉลี่ยเท่ากับ 0.9325 จากการนำไปใช้งาน พบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม ภาคทฤษฎีมีค่าเท่ากับร้อยละ 84.18 / 80.91 และภาคปฏิบัติเท่ากับร้อยละ 84.77 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ค่าความเชื่อมั่นของแบบฝึกหัด, แบบทดสอบ และแบบประเมินผลการจัดอบรม เท่ากับ 0.7432, 0.7645 และ 0.9200 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ผลการประเมินการจัดฝึกอบรมในภาพรวม มีความเหมาะสมมาก จากการติดตามผลการฝึกอบรม ด้านการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติงาน พบว่า ผลคะแนนการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูเฉลี่ยภาคทฤษฎีและปฏิบัติ มีค่าร้อยละ 88.88 และ 91.11 ซึ่งอยู่ในระดับดีและดีเลิศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนคะแนนเฉลี่ย ด้านทฤษฎี และปฏิบัติ มีค่าร้อยละ 75.12 และ 82.96 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และผู้เรียนมีความคิดเห็นด้านความพึงพอใจในระดับมาก โดยหัวข้อที่มีระดับความเห็นด้วยสูงสุด คือ เนื้อหาการเรียนเป็นเนื้อหาที่มีประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง การประเมินความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงาน ในด้านผลของการนำหลักสูตรฝึกอบรม มาใช้ในสถานศึกษา โดยสรุปในภาพรวม ทั้งสองกลุ่มเห็นด้วยในการนำ หลักสูตรฝึกอบรม มาใช้ฝึกอบรมครูในสถานศึกษาในระดับมาก

สิริชัย (2554) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโดยบูรณาการการสอนในสถานประกอบการโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างรูปแบบองค์ประกอบ และประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโดยบูรณาการการสอนในสถานประกอบการ โดยใช้การบูรณาการแบบสหวิทยาการ (Multidisciplinary Instruction) ดำเนินการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโดยบูรณาการการสอนในสถานประกอบการ ผลการวิจัยพบว่าผู้เกี่ยวข้องเห็นด้วยกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโดยบูรณาการการสอนในสถานประกอบการระดับมาก ค่าเฉลี่ย (4.42)

ขั้นตอนที่ 2 สร้างองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยบูรณาการการสอนในสถานประกอบการ ดังนี้ 1) คู่มือการดำเนินงานตามรูปแบบ 2) คู่มือการฝึกอาชีพ และ 3) เอกสารการฝึกอาชีพ ผลการวิจัยพบว่าคู่มือการดำเนินงานตามรูปแบบคู่มือการฝึกอาชีพ และเอกสารการฝึกอาชีพมีความเหมาะสมระดับมาก (4.48, 4.37, 4.26) ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินงานตามรูปแบบและเก็บรวบรวม ผลการวิจัยพบว่าความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสูงกว่าเกณฑ์ (ร้อยละ 41.64 และ 84.08) ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบ ผลการวิจัยพบว่านักศึกษา ครูฝึก และครูนิเทศก์ พึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.33, 4.35 และ 4.28) ตามลำดับ และผู้เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานตามรูปแบบระดับมากที่สุด พึงพอใจ (ค่าเฉลี่ย 4.56)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า รูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาี้ สามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบเพื่อขยายผลการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานประกอบการของสถานศึกษาต่อไปได้

ธานินทร์ และคณะ (2557) การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางในการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และ 3) เพื่อประเมินความเป็นไปได้และควมมีประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา วิธีดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอนคือ 1) การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การออกแบบเครื่องมือการวิจัย เพื่อนำไปศึกษาการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีจำนวน 3 แห่ง โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา 2) การสร้างรูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มา ยกร่างรูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบด้วยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน และ 3) การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยผู้วิจัยได้เดินทางเพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารงาน

อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมิน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ 2. รูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบที่เป็นกลไกการขับเคลื่อนให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ 1) คณะกรรมการบริหารงานระบบทวิภาคีในสถานศึกษา ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย คือ 1.1) คณะกรรมการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 1.2) หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 7 หน้าที่ 2) ขอบข่ายงานการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 8 ภารกิจ 3) กระบวนการ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การนำหรือการสั่งการ การลงมือปฏิบัติ การควบคุมตรวจสอบและประเมิน และการปรับปรุงและพัฒนา 4) สมรรถนะทางวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 3 สมรรถนะ และ 5) ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จในการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 3. การประเมินรูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากและมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

สมชาย (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพาณิชย์การเจ้าพระยา ในการวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ โรงเรียนเทคนิคพาณิชย์การเจ้าพระยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านมีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ ด้านวิชาการ ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และด้านบุคลิกภาพ และมนุษย์สัมพันธ์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน จำแนกตามประเภทของสถานประกอบการ ขนาดของสถานประกอบการและที่ตั้งของสถานประกอบการ และเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ดำเนินการโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของหัวหน้างานและสถานประกอบการ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามประเภทเลือกตอบ (Checklist) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของหัวหน้างาน ในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

หัวหน้างานในสถานประกอบการ ประเภท สถานพยาบาล สถานประกอบการประเภทสถาบันการเงิน สถานประกอบการประเภทโทรคมนาคม สถานประกอบการประเภทร้านสรรพสินค้า ที่โรงเรียนเทคนิคพาณิชย์การเจ้าพระยาส่งนักศึกษาไปฝึกงานในปัจจุบัน จำนวน 86 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ Focus Group ได้แก่ผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชา รวม 7 คน

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ด้านมีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ และด้านวิชาการตามลำดับ ความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน เมื่อเปรียบเทียบโดยจำแนกตามประเภทของสถานประกอบการและที่ตั้งของสถานประกอบการพบว่าไม่แตกต่างกัน ความคิดเห็นของหัวหน้างานในสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน เมื่อเปรียบเทียบโดยจำแนกตามขนาดของสถานประกอบการ พบว่า ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่าง แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงาน ตามมติที่ประชุมสรุปออกมาเป็น แนวทางในการพัฒนา คือ ด้านมีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานฝึกอาชีพ ได้แก่ จัดให้มีการอบรม และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ต จัดการแข่งขันการใช้อุปกรณ์สำนักงาน การจัดทำโครงการต่าง ๆ คุณลักษณะด้านวิชาการ ได้แก่ จัดตั้งศูนย์ภาษาต่างประเทศ จัดสัมมนา อบรม ครู อาจารย์ ทั้งด้านการศึกษา และด้านวิชาชีพ ด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ได้แก่ จัดกิจกรรมฝึกให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตใจ ปลูกฝังให้ตั้งใจ มีความพยายาม อดทน และรักงานที่ทำ ส่งเสริมให้นักศึกษามีจรรยาบรรณในการทำงานและมีความซื่อสัตย์ ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ จัดกิจกรรมที่พัฒนา EQ. มีการอบรม ศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม มีกิจกรรมที่ทำงานร่วมกัน หรือทำงาน เป็นทีม จัดแข่งขันกีฬา

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย สถานศึกษาควรจัดให้มีศูนย์ภาษาต่างประเทศ และเพิ่มจำนวนอาจารย์สอนทางด้านภาษาต่างประเทศ ซึ่งควรเป็นเจ้าของภาษา และควรจัดให้มีการปฏิบัติกลุ่มย่อยให้มากขึ้น สถานศึกษาควรเพิ่มจำนวนห้องโสตทัศนูปกรณ์ ห้องคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ นักศึกษาได้พัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และอุปกรณ์สำนักงาน ควรจัดให้มีการพูดคุยกับผู้ที่มีประสบการณ์ซึ่งเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ควรจัดกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ โดยส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียน นักศึกษา เป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง เพื่อปลูกฝังให้นักเรียน นักศึกษา มีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง รู้จักแก้ปัญหา มีมนุษยสัมพันธ์ มีความภาคภูมิใจ มีความรักในงานที่ทำ และมีความผูกพันในการทำงาน ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ควรให้การอบรมหรือจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณลักษณะในด้าน ความ ซื่อสัตย์ คุณธรรมจริยธรรม เช่น การ

พัฒนาจิตใจให้มีความสุขและมีความกระตือรือร้น การมีความพยายาม อดทน และรักงานที่ทำการบริหาร ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสัมมนา อบรมครู-อาจารย์ ให้มีความคิดที่ทันสมัย ติดตามความก้าวหน้าทางด้านสังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกงาน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและตรงกับสภาพจริง ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางในการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาตนเองของ ครู-อาจารย์ ที่ทำการสอน ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

2.11.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

Erbe (1996) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเพิ่มคุณค่า การยกระดับของผลที่ได้รับในการเข้าร่วมโครงการการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ การพัฒนาอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาการเรียนรู้จากประสบการณ์แบบมีส่วนร่วมที่เกี่ยวกับความร่วมมือของภาคีรัฐและเอกชน ทำให้นักศึกษามีโอกาสได้รู้ถึงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าศึกษาในระบบนี้ นอกจากจะได้รับประสบการณ์จากการฝึกงานแล้ว ยังสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสภาวะสังคมได้ โดยที่เมื่อนักศึกษากลุ่มปกติในสาขาเดียวกันที่ไม่ได้ฝึกงานในสถานประกอบการ มีผลลัพธ์ด้านความสำเร็จ ของการเข้าทำงานหรือประกอบธุรกิจมีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับการยอมรับจากสถานประกอบการมากกว่ากลุ่มปกติ

Schultz (1996) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการของผู้เข้าฝึกงานของเยอรมัน สถานภาพของการเรียนรู้เทคนิคต่างๆ และการใช้เทคโนโลยีระดับสูงในชุมชน ผลการวิจัยพบว่า การฝึกปฏิบัติงานในเยอรมันในยุคของการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี มีส่วนช่วยเป็นอย่างมากในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ประมาณร้อยละ 70 ที่มีผู้สำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษาตามที่กำหนดให้ด้วยการจัด 2 ระบบ คือ การฝึกงานนอกเวลา และการทำงานนอกเวลา การทำงานร่วมกันมี 3 ระดับ คือ เป็นรายบุคคล (เพื่อตนเอง) ตามแนวทางการศึกษาและตามนโยบายของรัฐ และระดับเพื่อสังคมส่วนรวม การฝึกปฏิบัติงานเป็นแนวทางนำไปสู่ความรู้และทักษะจากผู้สูงอายุไปสู่คนรุ่นหนุ่มสาวอันเป็นรูปแบบดั้งเดิมทางการศึกษา ตั้งแต่ศตวรรษที่ 12 เป็นต้นมาในเยอรมันใช้ระยะเวลาฝึกงานเพื่อความชำนาญถึง 1 ปีเต็ม และคงยึดเป็นหลักการมาจนกระทั่งจนทุกวันนี้ เพื่อรองรับเทคโนโลยีระดับสูง และเพื่อผลิตคนออกมารับใช้สังคม ชุมชนได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นการฝึกคนให้มีทักษะในเยอรมันนั้นยังทำให้พวกเขา คือ ผู้ฝึกงาน มีส่วนร่วมในคณะกรรมการระดับท้องถิ่นด้านแรงงานอีกด้วย

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง พบว่ารูปแบบการบริหารจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ เป็นการพัฒนาความร่วมมือในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ เป็นการพัฒนามาตรฐานการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย จากการเรียนรู้ ประสบการณ์ เพื่อเป็นการยกระดับฝีมือของนักศึกษาให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริงและสามารถพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งด้านการผลิตและบริการของประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งผลจากการดำเนินงานที่ผ่านมา เผชิญอุปสรรคปัญหาในหลายๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของคุณภาพและขีดความสามารถ ในด้านการปฏิบัติงานวิชาชีพของนักเรียนนักศึกษา ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดรายวิชาไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงรวมทั้งเกิดความแตกต่างระหว่างศักยภาพของสถานประกอบการและสถานศึกษาไม่สัมพันธ์กัน ซึ่งทำให้การบริหารจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นผู้วิจัยได้ใช้ประเด็นปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงานดังกล่าว เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ ของวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต เป็นการบริหารจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ มีกรอบกลยุทธ์ ที่ชัดเจนทั้งในระดับชาติ ระดับกระทรวงศึกษาธิการ และระดับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งกลไกขับเคลื่อน การดำเนินงานบริหารจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ เป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านทิศทาง และการประสานความร่วมมือ มีการจัดระบบการบริหารที่ชัดเจนด้วยการสนับสนุนด้านคุณภาพมาตรฐานการจัดโปรแกรม ที่หลากหลายกับความต้องการ และที่สำคัญการสนับสนุนทรัพยากร ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ปัจจุบันมีสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาหลายแห่งดำเนินการความร่วมมือกับสถานประกอบการเป็นที่ยอมรับ ซึ่งส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารจัดการ ศักยภาพของครู ความโดดเด่นของสาขาวิชาและความเหมาะสมของสถานที่ตั้ง ไม่ได้มีรูปแบบที่ชัดเจน ดังนั้น หากมีรูปแบบการบริหารจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ ก็สามารถใช้เป็นต้นแบบในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้

2.12 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2.11 กรอบแนวคิดในการวิจัย